

ת"פ 42371/09/17 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום באשקלון
ת"פ 42371-09-17 מדינת ישראל נ' פלוני

בפני	כבוד השופטת, סגנית הנשיא ענת חולתא
בעניין:	המאשימה
	נגד
	הנאשם
	פלוני

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע בהכרעת דין מיום 29.6.2020, לאחר ניהול הוכחות בשורת עבירות אלימות ואיומים כלפי אשתו דאז וכן בעבירה של היזק לרכוש בזדון, ונדון בגזר דין מתאריך 19.10.2020 לעונש של 4 שנות מאסר וענישה נלווית.

2. הנאשם ערער על ההרשעה ועל גזר הדין באמצעות בא כוחו דהיום ביום 7.4.2021, ניתן פסק דין בע"פ 46582-11-20 בבית המשפט המחוזי בבאר שבע.

במסגרת פסק הדין, נמחקו מחמת התיישנות, ביוזמת בית המשפט ובהסכמת הצדדים, עובדות מכתב האישום המקורי בגין עבירות עוון שנעברו בשנים 2005-2007. בהתאם לכך, תוקן כתב האישום כך שבסעיף 1 לכתב האישום המקורי נותרו השנים 2007-2016. כמו כן, נמחקו סעיפים 2 ו-6 בפרק העובדות בכתב האישום המקורי, בגין הורשע הנאשם בשתי עבירות איומים. פרק הוראות החיקוק בכתב האישום המקורי תוקן כך שבסעיף 2 נותרו שלוש עבירות איומים במקום חמש.

כמו כן, בוטל גזר הדין והתיק הוחזר לבית משפט זה לשמיעת פרשת העונש לאחר הפניית הנאשם לקבלת תסקיר שירות המבחן. גם זאת לבקשת הנאשם ובהסכמת המדינה.

3. להלן פירוט המעשים בהם נותרה הרשעת הנאשם על כנה (בהתאם לפסקאות שבכתב האישום לאחר תיקונו בערעור):

1. בין השנים 2007-2016, במועדים שאינם ידועים במדויק למאשימה, תקף הנאשם את המתלוננת

במועדים שונים, בכך שנתן לה סטירות ומשך בשיער ראשה.

2. נמחק.

3. בשנת 2009, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, הסיע הנאשם את המתלוננת לאזור התעשייה הדרומי באשקלון, ביקש ממנה לצאת מהרכב וכשעשתה כן תקף אותה הנאשם בכך שהיכה אותה בזרועות וברגליים וכן משך בשיערה.

4. במרץ 2010, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, צעק הנאשם על המתלוננת שאיננה יודעת לנקות ושתיכנס לחדר השינה שלהם. אז תקף אותה הנאשם בכך שמשך בשיערה והשליך אותה על המיטה, נתן לה מכות אגרופ לכיוון הרגליים, השליך אותה לעבר הרצפה, בעט ברגליה והרים אותה משיער ראשה. לאחר מכן, השליך אותה מספר פעמים על המיטה, קרע ממנה את בגדיה ונשך אותה באפה.

5. כחודשיים לאחר מכן, התקשרה המתלוננת לנאשם, בנוכחות אחיה, ואמרה לו כי ברצונה לעזוב אותו. הנאשם ביקש ממנה להתלוות אליו לנסיעה במכונית, כדי שידברו על המצב ביניהם. במהלך הנסיעה, תקף הנאשם את המתלוננת, בכך שהיכה אותה. בהמשך, הוציא אותה מהמכונית, תוך שהוא תופס בשיער ראשה ובעודה שוכבת על הרצפה בעט בה במוותניה.

6. נמחק.

7. בשנת 2011, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, פתחה המתלוננת חשבון "פייסבוק". הנאשם ראה הודעת דוא"ל של המתלוננת שקשורה בחשבון ה"פייסבוק" שלה. אז התעצבן הנאשם על כך שהמתלוננת לא מחקה את חשבון ה"פייסבוק" שלה, חרף בקשתו ותקף אותה בכך שדחף אותה לעבר מעקה מיטת בנם, סטר לה, משך בשיער ראשה והיכה אותה בזרועות.

8. ביום 22.4.2015 היו הנאשם והמתלוננת בהופעה של "גאליס" יחד עם ילדיהם וישבו במקומות שונים. בתום ההופעה, כעס הנאשם על המתלוננת שלא ענתה לשיחות הטלפון ממנו. כשהגיעו למכונית, הנאשם לא איפשר למתלוננת להיכנס אליה ואיים עליה באומרו: **"אוי ואבוי לך אם לא תגיעי תוך חצי שעה הביתה"**.

9. מספר דקות לאחר מכן, חזר הנאשם לכיוון המתלוננת וביקש ממנה לעלות למכונית. במהלך הנסיעה, תקף הנאשם את המתלוננת בכך שהיכה ברגליה.

בהמשך, בעט הנאשם בישבנה של המתלוננת כדי שתיכנס למעלית הבניין.

בבית, ביקש הנאשם מהמתלוננת להיכנס לחדר, שם תקף אותה בכך שסטר פעמים רבות בפניה, היכה בה בזרועות וברגליים וכן משך בשיערה.

10. בחודש יולי 2015, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, תקף הנאשם את המתלוננת בכך שסטר לה ומשך בשיערה, בשל כך שלטענתו חזרה הביתה מאוחר מאירוע שבו השתתפה ערב קודם לכן.

11. ביום 21.7.2015 המתלוננת חזרה לביתה במונית. הנאשם המתין למתלוננת וכשירדה מהמונית ביקש ממנה לבוא איתו. כשהיו שניהם בדרך למכונית החל הנאשם להרביץ למתלוננת. במהלך הנסיעה למקום עבודתה של המתלוננת, המשיך הנאשם לתקוף את המתלוננת בכך שהיכה בחוזקה בפניה, משך בשיער ראשה והיכה אותה בראשה.
12. בשנת 2015, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, אגב ויכוח עם המתלוננת, הנאשם שבר שעון קיר ותמונה.
13. בתחילת חודש יולי או חודש אוגוסט בשנת 2016 תקף הנאשם את המתלוננת בכך שמשך בשיער ראשה וקרע ממנה את חולצתה וחזייתה, מכיוון שלא ענתה לשיחות הטלפון ממנו.
14. לקראת סוף חודש אוגוסט 2016, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, נסעו הנאשם והמתלוננת יחד עם ילדיהם ברכבם, כאשר המתלוננת יושבת במושב האחורי יחד עם הבת. במהלך הנסיעה הנאשם תקף את המתלוננת בכך שהיכה אותה בידו, ירק לכיוונה מספר פעמים וכן ניסה למשוך בשיערה.
15. ביום 29.8.2016 בעת הכנות לנסיעה משפחתית "ימית 2000", תקף הנאשם את המתלוננת בכך שהיכה אותה בראשה, כיוון שהרעישה עם שקיות והעירה אותו.
- במהלך הנסיעה, תקף הנאשם את המתלוננת בכך שמשך בשיערה והיכה אותה על גופה. כשהגיעו למקום, תקף הנאשם המתלוננת בכך שדרך על רגלה, שפך עליה כוס מים, ירק עליה והצמיד לידה בחוזקה פקק של בקבוק קולה וגרם לה בכך לחבלה של ממש בדמות שריטות על עורה.
16. ביום 24.9.2016 הנאשם כעס על המתלוננת ששבה מבית הוריה בשעה מאוחרת ותקף אותה בכך שבעט בישבנה, משך בשיערה, היכה אותה בזרועות ושפך עליה כוס קולה וכל זאת בעודו צועק על המתלוננת ומקלל אותה.
17. בהמשך לכך, ביקש הנאשם מהמתלוננת שתיכנס עמו למכונית. מאחר שחולצתה היתה מוכתמת ב'קולה', ביקשה להחליף חולצה. אז אמר לה הנאשם, שלמקום אליו הם נוסעים לא צריך להחליף חולצה. במהלך הנסיעה, תקף הנאשם את המתלוננת בכך שמשך בשיערה והיכה אותה בזרועות ובפנים.
18. במהלך הנסיעה, איים הנאשם על המתלוננת בכך שאמר לה: **"זמנך הגיע"** ולאחר שהתנצלה ואמרה שהיא אוהבת אותו השיב לה: **"אין לך מחילה"**.
- בהמשך לכך, הגיעו אל המקום אופנוענים והנאשם והמתלוננת חזרו לביתם.
19. עם חזרתם הביתה, איים הנאשם על המתלוננת, בכך שהרים מגב לכיוונה ואמר לה: **"אם עוד פעם אחת אני אראה שהמגב לא בצד הנכון את תקבלי ממני"**.
20. בנוסף, הנאשם הורשע בתקיפת בת זוג בשנת 2008 במהלך מסיבת יום הולדת משפחתית שעובדותיו הוכחו במשפט.

בגין המעשים המפורטים לעיל, הורשע הנאשם בעבירות הבאות:

תקיפת בת זוג לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין - 11 עבירות.

איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין - 3 עבירות.

תקיפה חבלנית של בת זוג לפי סעיף 382(ג) לחוק העונשין.

היזק לרכוש במזיד לפי סעיף 452 לחוק העונשין.

4. כאן המקום להבהיר, כי פרט למחיקת העבירות אשר התיישנו, לא הייתה התערבות נוספת במסגרת פסק הדין של ערכאת הערעור בהכרעת הדין. הממצאים העובדתיים וקביעות המהימנות שנקבעו בהכרעת הדין נותרו על כנם והם מהווים את התשתית העובדתית במסגרת פרשת העונש בשלב הזה.

תמצית ההכרעה העובדתית היא, כי בבית המשפט נפרסה מסכת עובדתית חריגה בחומרתה, באופן יחסי לתיקים המתנהלים בבתי משפט השלום. בהכרעת הדין נקבע, כי המתלוננת היתה נתונה במשך שנים רבות בשגרת אלימות פיזית ונפשית. האלימות הנמשכת גרמה למתלוננת פגיעה משמעותית כמעט בכל מישורי חייה, שניכרה במתלוננת ותוארה על ידה גם בעת עדותה בבית המשפט, בחלוף השנים.

המתלוננת היתה סבלה מהתנהגות אכזרית ומשפילה מצד הנאשם, לרבות אירועים אשר התרחשו לעיניהם של שני ילדיהם הקטינים.

ההתרשמות הבלתי אמצעית מהראיות שהובאו בפני בית המשפט פרסו תמונת מצב חמורה וחריפה הרבה מעבר לאופן ה"טכני" שבו מתוארים הדברים בכתב האישום ובהתאם לכך נקבעו ממצאים הן ביחס לחומרת הנזק, הן ביחס לרקע לביצוע העבירות, הן ביחס למידת הפגיעה בערכים המוגנים והן ביחס למידת האשמה - שיקולים שאותם מחויב בית המשפט לשקול בקביעת מתחם העונש ההולם.

5. במסגרת הערעור לבית המשפט המחוזי, התקבלה בהסכמה עתירת הנאשם לקבלת תסקיר שירות המבחן בעניינו. נקבע, כי אי קבלת התסקיר בשלב הדיוני פגעה **"באפשרות בית המשפט לקבל נתונים רלוונטיים והערכות מקצועיות שמן הראוי היה שיונחו בפניו ויישקלו במסגרת גזר הדין. הנחיצות המובהקת לקבל במקרה זה תסקיר של שירות המבחן מותאמת בין היתר בטיב העבירות שהמערער הורשע בביצוען, שכן ככלל ראוי כי בית המשפט יקבל תסקיר לפני מתן גזר דין בתיקים של אלימות במשפחה, שאינם מצויים ברף הנמוך; במיוחד בעניינו, בית המשפט נחשף לעובדה שהמערער מגדל את שני הילדים הקטינים של המתלוננת ושלו כהורה יחידני, ולא הוצגה לבית המשפט כל התייחסות באשר לגורל הילדים עם שליחתו למאסר. וכן ראוי היה לקבל תסקיר כאשר מדובר במערער בן 42, נעדר עבר פלילי, שזהו מאסרו הראשון"**. בנוסף נקבע כי הטענה בדבר הפגיעה הצפויה בגין השתת עונש מאסר בילדיו הקטינים ובאמו המבוגרת של הנאשם אינה צריכה הוכחה **"שכן ברור מטבע הדברים שייגרם נזק לשני ילדים קטינים המצויים במשמורתו הבלעדית של המערער מעצם שליחתו למאסר ממושך"**. בעניין זה אף הסתייג בית המשפט המחוזי

מניסוח קביעות בגזר הדין המקורי.

6. בית המשפט המחוזי קבע בפסק הדין כי תסקיר שירות המבחן לעונש יוגש בתוך 45 יום לבית משפט השלום. בסופו של דבר, פרשת העונש לאחר החזרת התיק לבית משפט השלום נמשכה תקופה ממושכת, מסיבות שונות אותן ניתן ללמוד מעיון בתיק, ובהן אילוצי שירות המבחן, אילוצי צדדים, אילוצי בית המשפט אך בעיקר, העובדה שהנאשם חזר בו מהכחשתו הגורפת שאפיינה את ההליך הדיוני הקודם ומטענות עיונות נוספות כלפי המתלוננת וכלפי ההליך, והתגייסותו לתהליך טיפולי ארוך והדרגתי.

תסקירי שירות המבחן

7. בתסקיר הוגש בתאריך 18.5.2021 פורט הרקע האישי והמשפחתי, צוין כי הנאשם עלה עם משפחתו מקווקז בשנות ה-90' בהיותו בן 13, תיאר מצב כלכלי גרוע וקשיי קליטה משמעותיים, הפסיק את לימודיו בכיתה י' כדי לסייע בפרנסת המשפחה, שוחרר מהצבא על רקע סירובו לשרת בתפקיד שהוצע לו ומאז משולב בשוק העבודה.

נמסר, כי החל מחודש אוגוסט 2020 בתו הקטינה עברה להתגורר עם גרושתו המתלוננת והבן הקטין מתגורר איתו.

הנאשם תיאר כי נישא למתלוננת לאחר שהכירו בשידוך וכדי לשמח את אמו לאחר פטירת אביו. השניים התגוררו בבית אמו. הנאשם תיאר כי לאחר שנולד בנם, יחסה של המתלוננת כלפיו השתנה לרעה והוא לא קיבל ממנה יחס ראוי. מסר, כי היום הוא מבין שהמתלוננת חוותה אז קשיים משלה וכן מסר שבדיעבד הוא מבין כי הוא אשם בפירוק המשפחה ושהתנהגותו לא הייתה ראויה.

הנאשם מודה באמור בכתב האישום. מודה, כי הכה את המתלוננת ולעיתים גרם לה לסימנים כתוצאה מכך וכן איים עליה. הנאשם תיאר, כי חשש שהיא תעזוב אותו. לדבריו, בעבר אמנם הכחיש את מעשיו אך כיום הוא מודה בהם.

הנאשם תיאר שהעיר רבות למתלוננת כי רצה לחנך אותה וכיום מבין שאלה גרמו לה לתחושת השפלה ממושכת.

הנאשם תיאר עצבות ודיכאון לאחר שאשתו עזבה אותו ומסר שבשל הפרידה לא היה מסוגל להתרכז ולקחת חלק בטיפול במרכז למניעת אלימות, שם שולב בעבר.

הנאשם הביע נכונות להשתלב כיום בכל טיפול שיוצע לו.

הנאשם הביע חשש מעונש מאסר, שכן אמו לא תשרוד באופן נפשי את ריצוי המאסר.

בפגישה עם המתלוננת, תיארה כי גדלה במשפחה עם תפיסות הדוגלות באלימות ושתלטנות גברית. תיארה אלימות נמשכת של הנאשם כלפיה הכוללת שימוש בשפה משפילה, קללות וכן מעשי אלימות פיזיים רבים, שהחלו לאחר לידת הבן הבכור. תיארה, כי האלימות החמירה כשהתנגדה לו. כמו כן, תיארה כי הנאשם הרבה לעקוב אחריה וכן הרחיק אותה בהדרגה מחברותיה ומבני משפחתה. המתלוננת תיארה איומים שונים, שאת חלקם אף הוציא לפועל וכן תיארה מעשים רבים של אלימות פיזית ומעשי ביזוי והסתה שנעשו בפני הילדים, והאשמות חוזרות כלפיה.

המתלוננת תיארה פגיעה משמעותית שנגרמה לה כתוצאה מהמעשים וקשיים נפשיים המטופלים עד היום. כמו כן, תיארה הסתה של הילדים כלפיה מצד הנאשם גם לאחר הפרידה שהביאה לנתק ביניהם ועד היום בנה מסרב לשוחח

עמה, דבר המטופל על ידי הרשויות. הודגש, כי הנאשם עצמו מכחיש שפעל בדרך של הסתה.

שירות המבחן התרשם ממי שחוותה התעללות ארוכת שנים שהיא נפשית, רגשית, פסיכולוגית ופיזית. ההתעללות המורכבת גרמה למתלוננת פגיעה משמעותית וקיימים סימפטומים פוסט טראומטיים הנחווים עד היום.

ביחס לנאשם, שירות המבחן התרשם ממי שגדל במשפחה פטריארכלית, אלימה ונוקשה, שהשפיעה עליו מאז ילדותו. הנאשם היה חשוף לאלימות מרובה כלפי אמו והזדהה עם דמות האב האלים. הדבר הניע את תפיסותיו ואת התנהגותו במהלך הקשר עם המתלוננת והוא פעל כלפיה באופן נוקשה, שתלטני, כוחני ואכזרי על מנת לשלוט בה ולקבל ממנה יחס שנראה ראוי בעיניו בקשר הזוגי.

שירות המבחן התרשם, כי גזר הדין שהוטל על הנאשם גרם לו לערעור תפיסותיו ולהתחלה של בחינה מחודשת והוא מבטא רצון לשינוי במסגרת הליך טיפולי.

צוינה מידה גבוהה של אחריות מצד הנאשם לפרנסת משפחתו ויציבות תעסוקתית משמעותית וכן הצהרתו כי מעוניין לקיים אורח חיים נורמטיבי. בצד זאת, שירות המבחן התרשם מהנורמות המופנמות שגרמו לנאשם להתנהג באלימות קשה מאוד ואכזרית, לאורך זמן, תוך הכחשה משמעותית של הבעייתיות בהתנהגותו והצדקת מעשיו. ההתרשמות היא, כי בשלב זה ההודאה היא חלקית וראשונית ודורשת הליך ארוך ומשמעותי. כמו כן, מתרשמים מקשיי נפרדות משמעותיים ואי השלמה נפשית עם הפרידה.

ההערכה כי מקיומה של רמת סיכון גבוהה מאוד כלפי המתלוננת.

מכאן המלצת שירות המבחן לענישה מוחשית. עם זאת, ככל שבית המשפט יראה לנכון לאפשר שילוב בהליך טיפול, נתבקשה דחייה משמעותית על מנת לבחון אפשרות שילובו של הנאשם במסלול האינטנסיבי ב"בית נועם" וכן כדי להעביר את הטיפול לקצינת מבחן אחרת.

8. כפי שילמד עיון בתיק, התסקיר הבא שהוגש לבית המשפט לצורך מעקב אחר ההליך הטיפולי וכן השלמת ההתייחסות בנוגע לילדיו של הנאשם, כמצוות בית המשפט המחוזי, ושנעדר מהתסקיר הראשון, התקבל רק בחלוף כשנה.

בתסקיר מתאריך **12.5.2022** נמסר, כי במהלך התקופה שחלפה הנאשם פנה באופן עצמאי לטיפול פרטני במרכז למניעת אלימות באשקלון. לדעת שירות המבחן, אין בכך כדי לצמצם את רמת הסיכון הגבוה ולייתר את הצורך בשילוב הנאשם במסלול האינטנסיבי ב"בית נועם".

נמסר, כי מזה כשנה הנאשם משולב בשיחות פרטניות אחת לשבוע, מגיע באופן קבוע ומשתף פעולה. בתחילת הקשר הנאשם היה נסער ומוצף מההליך הפלילי, חשש מאוד מהמחירים האישיים בצד העיסוק במורכבות המשפטית ובכך שבתו עזבה את ביתו ועברה להתגורר עם אמה, כאשר הבן נשאר להתגורר עמו. במקביל, בשל הנזקקות הטיפולית

הוצע לנאשם להשתלב ב"בית נועם", אך למרות הצהרותיו שהוא מוכן לעשות זאת, בפועל הוא התקשה להתגייס למהלך.

במהלך הקשר הטיפולי הפרטני, הנאשם עבר תהליך של שיתוף ושל חיבור בין חוויות ילדותו לעמדותיו שהצדיקו אלימות, האלימות שנקט בה והאופן שבו הייתה הרסנית לקשר הזוגי. הנאשם הצליח להכיר בצרכיה הנפרדים של המתלוננת, אך גם התקשה להתמודד עם ניתוק הקשר עם בתו וטען כלפי המתלוננת כי היא זו שגורמת לניכור.

הנאשם הביע שביעות רצון מהטיפול בו משולב.

הנאשם מתמיד בעבודתו ומתגורר בביתו עם בנו בן ה-16 ועם אמו החולה שאותה הוא סועד.

משיחה עם המתלוננת, מסרה כי היא והנאשם אינם בקשר, למעט עניינים הנוגעים לילדים המשותפים. כמו כן, המתלוננת השלימה טיפול פרטני במרכז למניעת אלימות במשפחה ושיתפה, שהטיפול סייע לה בחיזוק הביטחון העצמי. המתלוננת חווה פגיעה טראומטית קשה שאיתה היא מתמודדת עד היום. כן תיארה, כי בשנה וחצי האחרונות בתה עזבה את בית אביה, הנאשם, ומתגוררת עמה לאחר שהנאשם הסית את הבת נגדה.

שירות המבחן לוקח בחשבון את מכלול הנתונים לרבות המאמץ שך הנאשם לשתף פעולה בקשר הטיפולי, הרצון להמשיך בו, אי פתיחת תיקים חדשים, העובדה שמגדל את בנו ומסייע לאמו. שירות המבחן חוזר על הערכת הסיכון הגבוהה.

בנסיבות אלה, שירות המבחן חוזר על ההמלצה להטיל על הנאשם ענישה מוחשית ומציבת גבולות, תוך התחשבות בשיתוף הפעולה בהליך הטיפולי עד כה.

9. בהמשך לדין שהתקיים ולטענות שהעלתה ההגנה במהלכו, התקבל תסקיר נוסף בתאריך **12.7.2022**. במסגרת התסקיר הובא לידיעת בית המשפט, כי גם לאחר קבלת עדכון מפורט מהמרכז למניעת אלימות במשפחה, לא התרשמו מהתפתחות טיפולית משמעותית מאז הדיווח האחרון ולא אומצו טענות ההגנה הנוקבות בדיון. נמסר, כי הנאשם מגיע באופן רצוף לפגישות הטיפוליות. הנאשם מצליח להכיר יותר באחריות שלו להתנהגותו ולקשר שבין חוויות ילדות לעמדותיו כיום. הנאשם ביטא רצון לתקן את נזקי האלימות במשפחה, ולקח אחריות בגינם. עם זאת, נחוצה עבודה טיפולית המשכית וארוכת טווח.

כן התקבל מידע מגורמי הטיפול במחלקה לשירותים חברתיים וכן מהעו"ס המטפל. נמסר, כי המשפחה מוכרת לשירותי הרווחה מזה מספר שנים על רקע גירושם בסכסוך גבוה ואלימות מצדו של הנאשם. התקבל מידע על סרבנות קשר של הבת כלפי האם לפני מספר שנים וכן סרבנות קשר עד כדי ניכור הורי של הבן כלפי האם. במשך תקופה לילדים לא היה קשר עם האם. מאז ספטמבר 2020 הילדה עברה להתגורר עם האם במעבר דרסטי והקשר שלה עם הנאשם נותק. בהמשך, נעשה ניסיון טיפולי לחדש את הקשר בין הנאשם לבתו, אך לאחר מספר פגישות הקשר נותק לחלוטין לאור מסרים שעברו מהנאשם אל הבת, לגבי האם ומשפחתה, שהעמיקו את מצוקתה הרגשית של הילדה.

הומלץ על שילוב הבן בטיפול פסיכולוגי בין היתר כדי להכין אותו למצב בו הנאשם יצטרך לרצות עונש מאסר, אך הבן שלל זאת.

ביחס לשני הילדים, הבן כבן 17 והבת כבת 14, נמסר על תפקוד מצטיין במסגרות חינוך.

נמסר, כי כחלק מהטיפול במתלוננת קיבלה הדרכה הורית. דווח כי המתלוננת מעוניינת בשמירה על קשר רציף של הבת עם הנאשם ואף הייתה מוכנה לשלם עבור טיפול פרטי עבורה.

בשיחה נוספת עם הנאשם נמסר, כי הוא עסוק בעיקר בתעסוקה, בבילוי עם בנו ובסיוע לאמו החולה. הנאשם הביע סיפוק מחידוש הקשר לאחרונה עם בתו וכן מהמרחב הטיפולי. הנאשם חזר על עמדות המקבלות אחריות על התנהלותו, ודיווח על תובנות משמעותיות. ביחס להמלצה אותה דחה בעבר לשילוב ב"בית נועם", הנאשם מסר כעת, כי איננו זוכר שהוצע לו שילוב ב"בית נועם" וכן מסר, שלא היה מודע אז להיותו אדם אלים ולכן סירב להצעה. גם כיום הנאשם מביע אמביוולנטיות ביחס לשילוב בטיפול אינטנסיבי, אך בסופו של דבר ביטא נכונות לבחון את המסגרת המוצעת.

שירות המבחן חזר על ההתרשמות הקודמת ביחס להערכת המסוכנות ולנזקקות הטיפולית המשמעותית. שירות המבחן מציע לנצל את ההליך המשפטי הנוכחי כדי לרתום את הנאשם לטיפול במסלול אינטנסיבי ב"בית נועם". לשם כך נתבקשה דחייה של הדיון.

10. בתסקיר מיום **9.11.2022** נמסר, כי הנאשם נקלט ב"בית נועם" באשקלון מאז תחילת חודש אוגוסט 2022. דווח, כי ההתאקלמות הייתה הדרגתית וכך גם הפתיחות לשיתוף. נמסר, כי ביחס לשלב בו נמצא במסגרת, הנאשם משתף מעט. נתבקשה דחייה נוספת כדי לעקוב אחר סיום שלב המסלול המשולב ומעבר למסלול מרכז יום, כאשר ההערכה היא כי יש בהליך המשפטי כדי לרתום את הנאשם להמשך טיפול ושיתוף פעולה.

11. בתסקיר מיום **13.4.2023** דווח, כי הנאשם עתיד לסיים את מסלול מרכז היום בתחילת חודש מאי. דווח, כי הנאשם שומר על כללי הבית, מתייצב בזמן למפגשים, הרשים כאדם נעים הליכות העורך מאמץ לשמור על קשר תקין עם חברי הבית. זאת, בצד חוסר ביטחון עצמי. בתחילה הנאשם התקשה בקריאת סיטואציות חברתיות ובדחיית סיפוקים ופעל מתוך דחפים אימפולסיביים. עם הזמן, למד להקשיב לאחר ולהגיב באופן מותאם יותר. מאז כניסתו לבית, לא ניכרו דפוסי התנהגות תוקפנית וניכר שהוא מייצר דימוי עצמי שיתפס כחיובי.

הנאשם תיאר בטיפול הפרטני והקבוצתי את התנהגותו האלימה והכיר בנזק שגרם למתלוננת. למרות דבריו, ניכר שהוא מתקשה לגלות רגש אמפתי וצוין כי ייתכן שהדבר נובע מכעס כלפיה שמקורו במאבק משפטי רכושי שעדיין מתנהל. ההתרשמות היא מפער בין האלימות והאכזריות שבה פעל בעבר כלפי המתלוננת לבין האופן השקט הנחוה משהותו ב"בית נועם". נקבע, כי קיימת נזקקות טיפולית ויש להציב מטרות להמשך טיפול.

בשיחה עם המתלוננת ציינה שאין בינה ובין הנאשם קשר ושגם הקשר בנוגע לילדים מתווך על ידי גורם שלישי. המתלוננת דיווחה על החלטת בית המשפט לענייני משפחה לפיה הבת תישאר בחזקתה והבן בחזקת הנאשם, תיארה שתומכת ומעודדת המשך הקשר בין בתה לבין הנאשם למרות ההסתה של הנאשם לגבי הקשר עם הבן, שעדיין מנותק ממנה.

בשיחה עם גורמי הטיפול במחלקה לשירותים חברתיים, תוארה מערכת יחסים משפחתית מורכבת וצוינה התנגדות של הבן הקטין לקשר עם האם, על רקע היתכנות של ניכור הורי מצד הנאשם כלפי האם. תואר קשר רופף בין הבת לנאשם וקשר רופף מאוד בין הילדים עצמם.

שירות המבחן מציין את גורמי הסיכוי והסיכון, לרבות הקשר הטיפולי המתקיים תקופה ארוכה וחוזר על ההמלצה כי

למרות ההשתלבות בהליך טיפולי משמעותי, נחוצה ענישה מוחשית ומציבת גבולות. ואולם, אם בית המשפט יעדיף את הפן השיקומי חרף חומרת העבירות והימשכותן לאורך השנים, ניתן יהיה להמשיך בהליך הטיפולי במסגרת עבודות שירות בצד צו מבחן.

טענות הצדדים לעונש

12. בתאריך **21.5.2023** נשמע טיעון הצדדים לעונש.

המאשימה הגישה טיעון לעונש בכתב [במ/1]. המאשימה עמדה על הערכים המוגנים אשר נפגעים כתוצאה מעבירות אלימות בתוך המשפחה וכן הפנתה לאסמכתאות ולהנחיית בית המשפט העליון בדבר הצורך להילחם באופן ממשי ומחמיר בתופעת האלימות במשפחה.

המאשימה הפנתה לכך שמדובר בריבוי עבירות שנמשכו על פני כשבע שנים, חלקן בנוכחות הילדים הקטינים או כאשר אמו של הנאשם בבית. כמו כן, הפנתה לעצמת האלימות ומידת האכזריות שבמעשי הנאשם, להם נלוותה התעללות נפשית חריגה, כפי שעלה במהלך המשפט ופורט בהכרעת הדין.

המאשימה הפנתה למובאות מתוך הכרעת הדין להמחשת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ומידת הפגיעה במתלוננת. המאשימה הפנתה גם למובאות מתוך הכרעת הדין, מהן עלה כי הנאשם לא פעל כדי לכפר על מעשיו וכן המשיך בפגיעה במתלוננת ובהשחרת פניה במהלך עדותו. כמו כן, הפנתה לתסקירי שירות המבחן המלמדים על ההתמודדות של המתלוננת עם פגיעה טראומתית קשה עד היום.

המאשימה הפנתה לתסקירי שירות המבחן ועמדה על כך שגם לאחר תקופה של כשנתיים, גם כיום, באיזון האלמנטים, נדרשת ענישה מוחשית ומציבת גבולות ובהסתייגות צוין, כי אם בית המשפט יעדיף את הפן השיקומי ניתן יהיה להמשיך אותו לצד עבודות שירות.

לדעת המאשימה, מידת הפגיעה בערכים המוגנים בנסיבות שתוארו היא בינונית-גבוהה. בנוסף, אין שיקולי שיקום המצדיקים סטייה לקולא ממתחם הענישה, וזאת גם לדעת שירות המבחן.

המאשימה הפנתה לדוגמאות שונות מן הפסיקה וביקשה להקיש מהן לעניין מתחם העונש ההולם בשינויים המחויבים.

לדעת המאשימה יש לקבוע מתחם עונש הולם של 44 עד 80 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

המאשימה סבורה שיש לתת בכורה לשיקולי הגמול וההרתעה על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם וגם על פני הטיעון של פגיעה אפשרית באמו של הנאשם ובבן המשותף. לדעת המאשימה מדובר בנזק משני של פגיעה בקרובי משפחה, אשר מתקיים בעניינם של כלל הנאשמים בעבירות אלימות במשפחה. המאשימה גם מפנה לכך שבמהלך התקופה הבת מתגוררת כיום עם המתלוננת במשמורת מלאה. במכלול הנסיבות, עותרת המאשימה להטיל על הנאשם עונש ברף העליון של המתחם וענישה נלווית של מאסר על תנאי, התחייבות, קנס ופיצוי.

13. **ההגנה** הגישה מסמכים לעונש:

נ/3 - אסופת מסמכים מבית הספר בעניינו של הבן הקטין - תעודות סיום החל מכיתה ז' ועד מחצית כיתה י"ב מחודש פברואר 2023 המלמדות על הצטיינות בלימודים והישגים בתחום החברתי וכן תעודות סיום בית ספר יסודי המלמדות על הישגים דומים.

נ/4 - אסופת תעודות הצטיינות של הבן הקטין במהלך שנותיו במערכת החינוך בתכניות העשרה שונות.

נ/5 - תיק רפואי של אמו של הנאשם, המלמד על היסטוריה רפואית כרונית של האם ילידת 1946.

נ/6 - אישור על היות הנאשם מטפל יחיד באמו בצירוף מסמכים רפואיים.

נ/7 - אסופת מכתבי המלצה של הנאשם ממקום עבודתו מזה כ-17 שנים וכן הקושי במקום העבודה עקב היעדרותו ממקום העבודה בתקופת טיפולו ב"בית נועם". המכתב מדגיש את הישגיו של הנאשם בעבודה ואת אישיותו הכריזמטית והסוחפת המהווה מודל לחיקוי וכן מכתבי סיכום ופרידה מ"בית נועם". יצוין, כי המאשימה העירה שפרט למסמך אחד המסמכים שצורפו לא נושאים תאריך ולא התייחסות רשמית של זהות הכותבים. ב"כ הנאשם הצהיר לפרוטוקול שמדובר בגורמי טיפול.

14. ההגנה הפנתה למספר עבירת שבוצעו בין השנים 2005 עד 2016 ושהסתכמו במשיכה בשיער, מכה על הגוף, סטירה, דריכה על רגל, שפיכת כוס מים, הצמדת פקק בקבוק קולה מפלסטיק וזו החבלה היחידה שיש בתיק. מבלי להקל ראש, נטען כי מדובר במעשים שלא ברף הגבוה. ההגנה מפנה לכך כי גם האיומים בהתאם לפסיקה הנוהגת אינם במדרג הגבוה, אלא כחלק משיח פסול של הנאשם כלפי המתלוננת.

נטען כי מדובר ברצף של אירועים, כולם ברף הנמוך, ללא שימוש בנשק חם או קר, ללא חבלות משמעותיות.

ההגנה הפנתה לכך שהבת המשותפת נולדה לאחר האירוע המשמעותי שבכתב האישום. נטען, כי מועד הגשת התלונה בינואר 2017 היה עת התקיימו הליכים משפטיים בין השניים ולא בקשר ישיר למעשה כזה או אחר.

ההגנה הפנתה לכך שמתחם העונש שקבע בית המשפט בגזר הדין המקורי הוא 30 עד 60 חודשי מאסר ולאור התיקונים שנעשו בכתב האישום, גם המתחם צריך לסטות בהתאם.

נטען, כי הנאשם שעומד היום בפני בית המשפט הוא לא אותו אדם שעמד בפני בית המשפט לפני מספר שנים וקיים הבדל גדול מבחינת הבנת הנאשם והשיקום שעבר.

נטען, כי הנזק שנגרם הוא לא נזק חמור וכי רמת האכזריות והתעללות היא לא ברף הגבוה.

נטען, כי היכולת של הנאשם להבין את מעשיו כעולה מהתסקירים ולאור עברו וגם מסיבות תרבותיות, הייתה מוגבלת. הנאשם היה נתון במצוקה נפשית, הגם שאינה מקהה את מצוקת המתלוננת.

ההגנה הפנתה לפגיעה הקשה בבן שנמצא במשמורת הנאשם.

נטען, כי לנאשם נגרמו נזקים כתוצאה מההליך.

נטען, כי נטילת האחריות מצד הנאשם היא מלאה וחזרתו למוטב היא מלאה ומוכחת הלכה למעשה.

כמו כן נטען, כי במהלך התקופה לא נפתחו נגד הנאשם תיקים נוספים ושיתוף הפעולה של הנאשם עם גורמי הטיפול ללא סייג. ההגנה הפנתה לכך שמדובר בחלופי זמן משמעותי ביותר וחריג.

ההגנה טענה, כי מאמציו של הנאשם לתיקון ושיפור מעשיו רבים ביותר.

ההגנה הפנתה לנסיבות ילדותו של הנאשם שחי בסביבה אלימה שפגעה גם בגופו וגם בנפשו.

נטען, כי מתקיימים כל הקריטריונים שבחוק ובפסיקה כדי להביא לסטייה ממתחם העונש ההולם.

נטען, כי לאור הנסיבות הנוספות של התלויים בו - בנו הקטין ואמו שאותה הנאשם סועד - יש להימנע מהטלת מאסר בפועל. בהקשר זה ההגנה הפנתה לפסק דין של בית המשפט לענייני משפחה, שם נקבע באופן חריג כי הקטין יהיה במשמורת בלעדית של אביו.

ההגנה מפנה להמלצת שירות המבחן להטלת ענישה מוחשית ולדעת ההגנה הכוונה היא לעבודות שירות המהווה ענישה מוחשית.

ההגנה הפנתה להחלטה בערעור הפסלות בהליך זה וגם בהליך אחר וקבעה כי חזקה על בית המשפט ששוקל את הדברים ואת שינוי הנסיבות בלב פתוח ובנפש חפצה תוך מתן משקל מכריע לתסקיר.

ההגנה טענה, כי המציאות של מסוכנות כלפי המתלוננת בתסקירים הראשונים השתנתה ואין כעת מסוכנות של הנאשם לחברה, אלא אל מול השיקום המשמעותי שעבר הנאשם עומדים רק שיקולי גמול והרתעה. בהקשר זה, ההגנה מפנה גם לעמדת המתלוננת שאיננה חוששת מהנאשם.

ההגנה הסתייגה מטיעון המאשימה שאינה לוקחת בחשבון כלל את ההליך הטיפולי.

לדעת ההגנה, השינוי המהותי בא לידי ביטוי החל מהתסקיר השני ועד התסקיר העדכני. ההגנה הפנתה לכך שהנאשם פנה לטיפול פרטני עוד לפני שהופנה ל"בית נועם". ההגנה הפנתה לכך שהנאשם סיים את הטיפול ב"בית נועם" בהצטיינות.

לדעת ההגנה, התסקיר האחרון נותן עדיפות לפן השיקומי.

בקביעת מתחם העונש, ההגנה מבקרת את עמדת המאשימה שטוענת כיום למתחם ענישה גבוה יותר מזה שנקבע בכתב האישום הקודם. ההגנה רואה בכך ערעור על גזר הדין המקורי שכלל לא הוגש.

לדעת ההגנה, האסמכתאות אליהן הפנתה המאשימה חמורות יותר ונקבעו מתחמים מקלים יותר, כך שאין כל תמיכה בפסיקה למתחם אותו טוענת המאשימה. בעניין זה יוער, כי ההגנה הפנתה בין היתר לאסמכתאות שככל הנראה הופיעו בנוסח קודם של טיעון המדינה שלא הוגש לתיק, והובהר לצדדים במעמד הדיון כי בית המשפט ייחס למאשימה אך ורק טיעונים המצויים במסמך שהוגש לתיק.

לדעת ההגנה יש לקבוע מתחם ענישה המתחיל ממספר חודשי עבודות שירות ועד מאסר קצר ובמקרה זה, בשל שיקולי השיקום, יש להימנע מהטלת מאסר לריצוי בפועל ולהפנות את הנאשם לקבלת חוות דעת של הממונה על עבודות השירות.

15. **הנאשם** בדבריו האחרונים לבית המשפט, מסר שהוא מתרגש. הנאשם קרא מן הכתב ברוסית והדברים תורגמו לבית המשפט. הנאשם מסר, כי היום הוא לא אותו אדם שהיה לפני כמה שנים. הנאשם מסר, כי הוא גדל בבית מאוד אלים ולא היה מי שיסביר לו איך להתנהג. היום הוא מבין איפה הוא טעה ולוקח אחריות ונמצא תקופה בטיפול. הוא מצטער על כך ומבקש סליחה מהמתלוננת. הנאשם מסר שלא יחזור על מעשיו ומבקש להתחשב בבן שלו ובאמו החולה. הנאשם ביקש שלא יוטל עליו מאסר כדי לא להרוס את השיקום שלו ואת החיים של הילדים שלו ושל אמא שלו שהיא חולה ואין מי שיטפל בה.

16. להשלמת התמונה יצוין, כי לקראת המועד המקורי שנקבע לשימוע גזר דין (שנדחה בשל העומס החריג על המותב, לרבות בעניינם של עצורים), הוגשה בקשת ההגנה לדחייה נוספת של ההליך לצורך קבלת תסקיר נוסף. ההגנה ציינה, כי בהתאם לבירור שנערך עם קצינת המבחן, הנאשם החל טיפול בשלב "בוגרים" ב"בית נועם" מזה כחודש ולמשך 6 חודשים.

הבקשה לדחיית הדיון לצורך קבלת תסקיר נוסף בעוד מספר חודשים נדחתה. מובהר, עם זאת, כי לצורך הדיון בית המשפט מניח לזכות הנאשם את הדיווח שנמסר מראש כוחו וכי הנאשם נמצא בשלב טיפולי מתקדם בקבוצת הבוגרים ב"בית נועם".

קביעת מתחם העונש ההולם:

17. מתחם העונש ההולם למעשה העבירה נקבע בהתאם **לעיקרון ההלימה** ולפיו נדרש **יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה** בנסיבותיו **ומידת אשמו** של הנאשם, לבין **סוג ומידת** העונש המוטל עליו.

ביישום עיקרון ההלימה וקביעת מתחם העונש במקרה קונקרטי, בית המשפט יתחשב בשלושת אלה: הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו; מדיניות הענישה הנוהגת; ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

18. רבות נכתב על הערכים המוגנים העומדים בבסיס עבירות האלימות במסגרת המשפחתית. בעניין זה בית המשפט העליון חזר ועמד במהלך השנים על חומרתן של העבירות במסגרת המשפחתית ועל חובת בתי המשפט לתרום את תרומתם למלחמה באלימות במשפחה, בהתאמת הענישה המוטלת בפועל. ראו, למשל, ע"פ 6758/07 **פלוני נ' מדינת ישראל**:

"מעשי האלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיסורים הפליליים העוסקים בעבירות האלימות. הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך המשפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה וכבוד הדדי. הפרתה של ציפייה זו הופכת את השימוש באלימות המשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי. יתר על כן, במסגרת המשפחה מופעלת האלימות, על פי רוב בידי החזק כלפי החלש. פערי הכוחות הם גדולים כשמדובר באלימות כלפי קטינים או בת זוג. לא אחת קיימת תלות חשיפת הפגיעה. גורמים אלה ואחרים בשילובם משווים מימד מחמיר לעבירות האלימות, תורמים אף הם להחמרה הנדרשת בעבירות אלו".

ראו גם רע"פ 7513/12 מרעי נ' מדינת ישראל:

"נגע האלימות במשפחה פוגע בשלום הציבור ובערכים יסודיים של החברה בישראל, ועל בית-המשפט מוטלת החובה להוקיע מעשים אלו בדרך של ענישה משמעותית, אשר תעביר מסר שיפוטי חד וברור לעברייני האלימות במשפחה".

...

"לא די ברטוריקה מרתיעה המוקיעה את עבירות האלימות במשפחה, ויש לגבות את האמירות החשובות שבפסקי הדין בענישה הולמת".

ראו גם רע"פ 6577/09 צמח נ' מדינת ישראל, שם הונחו בתי המשפט להעדיף שיקולי גמול המבוססים על נסיבות המעשה ומידת האשם, על פני שיקולים פרטניים, וזאת עוד בטרם תיקון 113 להבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה:

"עבירות האלימות והאימים בכלל, וכנגד בנות זוג בפרט, הפכו זה מכבר לרעה חולה אשר בתי המשפט מצווים להיאבק בה. נכון הוא אומנם כי אין בכך כדי 'להוציא' את נסיבותיו האישיות של הנאשם הקונקרטי מן המשוואה ואולם דורש הדבר מתן משנה תוקף לאותם אינטרסים של גמול ושל הרתעה, הן של העברייני עצמו והן של עבריינים בכוח".

ראו עוד דברי בית המשפט העליון בע"פ 669/12 עמיאל נ' מדינת ישראל:

"קשה להלום כי בישראל של המאה העשרים ואחת, עדיין רווחת התופעה של אלימות במשפחה, ובמיוחד אלימות נגד בת זוג, משל הייתה רכוש וקניינו של הבעל. כל זאת, תוך ניצול פערי כוחות פיזיים, לעתים תוך ניצול תלות כלכלית ורגשית של בת הזוג, ותוך ניצול העובדה שהדברים מתרחשים בין כתלי הבית כשהם סמויים מן העין. התופעה מעוררת שאט נפש וסלידה, והענישה בעבירות אלה צריכה לשקף את המימד המחמיר של עבירות אלימות במשפחה, תוך הכרה בעוול ובנזק הנפשי או הפיזי שנגרם לבת הזוג ובפגיעה בכבודה".

ראו גם במקרה נוסף, שהאמור בו מתאים מאד לענייננו בע"פ 792/10 מדינת ישראל נ' פלוני:

"...פעמים רבות, שריו התוקף בקונספציה שגויה לפיה אין בכוחו של החוק לפרוץ את מפתן ביתו, בו רשאי הוא, לשיטתו, לנהוג במשפחתו כרצונו, כמו הייתה קניינו. אלמנטים אלו, המשולבים דרך כלל בעבירות האלימות במשפחה, מעצימים את הסכנה הנשקפת מן התוקף".

אלה היו מקצת דוגמאות להנחייתו של בית המשפט העליון במהלך השנים ביחס לתפקיד בתי המשפט במאבק בалиמות במשפחה.

19. בבחינת **הנסיבות** הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק העונשין) יש ליתן את הדעת לשיקולים הבאים:

הנזק שנגרם מביצוע העבירות - מעשי הנאשם כלפי המתלוננת פגעו בה בכל רובדי אישיותה וקיומה. הנאשם הפך את חייה של המתלוננת לבלתי נסבלים, לאורך זמן, כשהוא מצר את צעדיה, מבקר אותה ושולט על מעשיה, משפיל אותה, מעניש אותה ומכה בה בכל עת שבה לדבריו לא תפקדה באופן מספק, בין כאישה עובדת, בין ככלה, בין כאם ובין כרעה.

כחלק משליטת הנאשם במתלוננת הצר את צעדיה והפעיל עליה סנקציות במגעה עם בני משפחתה הקרובים ועם חברותיה לעבודה, תוך שהוא מפגין גילויי קנאה כלפיה, שהלכו והסלימו. כתוצאה מכך, נפגעו חירויותיה הבסיסיות של המתלוננת כאדם, הזכאי להגשמה עצמית, לחיים בכבוד ובביטחון, לחופש ביטוי, תנועה ולעצמאות מחשבתית וכלכלית.

מהכרעת הדין עולה, כי הפגיעות הפיסיות במתלוננת כתוצאה ממעשי התקיפה והכאב הפיסי שהסב הנאשם למתלוננת בהתנהגותו במהלך השנים הם רק חלק מכלל הפגיעות והסבל שגרם לה הנאשם.

לעניין ההיבט של הפגיעה הנפשית בעבירות אלימות במשפחה ראו, למשל, ע"פ 4875/11 **מדינת ישראל נ' פלוני**:

"...אין צורך להרחיב על ההשלכות הנפשיות מרחיקות הלכת של מעשי אלימות במשפחה, אשר במקרים רבים ממשיכות להשפיע על חייה של הקורבן לאורך זמן...

...

פצעים נפשיים נוטים להגליד באיטיות, בניגוד לעיתים - לפצעים גופניים, ויש שאינם מגלידים לעולם. הנזק הנפשי, אם כן, עשוי להיות חמור ועוצמתי ואין כל מקום להקל בעונשו של מי שבמעשיו גרם אך (או בעיקר) לנזק כזה".

דברים אלה אשר נכתבו גם בגזר הדין המקורי קיבלו ביטוי מוחשי, חיזוק ואישוש בנתונים ובדיווחים שהביא שירות המבחן מגרמי הטיפול השונים וכן מהתרשמות שירות המבחן מהשיחות עם הנאשם ועם המתלוננת, בתסקירים שנפרסו בפני בית המשפט במהלך התקופה שחלפה מאז.

נזקי המתלוננת, המשפיעים עליה ועל תפקודה עד היום, פורטו בתסקירים. פורט הטיפול לו נדרשה ושאותו קיבלה במסגרת מחלקת הרווחה. הטיפול הסתיים, אך המתלוננת סובלת עד היום מתסמיני טראומה שהם תוצאת האלימות רבת השנים.

אשר לפגיעות הפיזיות, בית המשפט מפנה לממצאים המפורשים שבהכרעת הדין ביחס לסימני החבלה הפיזיים שהותירו מעשי הנאשם על גופה של המתלוננת במהלך השנים. סימנים אלה, שהמתלוננת טרחה ועמלה להסתיר מסביבתה בדרכים כושלות שונות, נצפו והובחנו על ידי חבריה לעבודה, בשני מקומות עבודה שונים בתקופות שונות. ראיות ברורות אלה, לא נכללו במפורש בכתב האישום ולא קיבלו ביטוי ברשימת הוראת החיקוק, אף שיכולים היו להיות מוכללים בו, ובכך מקל כתב האישום עם הנאשם. עם זאת, מדובר בעובדות המהוות במובהק חלק מאותן **נסיבות הקשורות בביצוע העבירה** בהן מתחשב בית המשפט בהערכת מידת הפגיעה בערכים המוגנים ומידת אשמו של הנאשם (ראו השוו גם רע"פ 5434/17 פלוני נ' מדינת ישראל, בפרט מפסקה 12 ואילך).

כאמור שוב, במסגרת הליך הערעור בית המשפט המחוזי מצא לנכון להתערב ולהעיר בעניינם מסוימים הן במישור ההרשעה והן בגזר הדין. בית המשפט נמנע מהתערבות בממצאי עובדה שבהכרעת הדין וכן באופן הערכת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה וכפועל יוצא מכך גם במתחם הענישה שנקבע, ובאופן שבו נבנה.

אשר על כן, הנאשם לא יוכל להיבנות מטענות מקלות העומדות בסתירה חזיתית לראיות שהובאו בפני בית המשפט ולממצאים מפורשים שנקבעו בהכרעת הדין, וראו גם סעיף 40 לחוק העונשין.

כמפורט בהכרעת הדין, במהלך עדותה, וכן ביומנים שכתבה המתלוננת, עלו תיאורי כאב פיזי ונפשי, תסכול, ייאוש ותחושת חוסר מוצא שליוו את חייה תחת שליטת הנאשם לאורך זמן.

בהקשר זה, יש להפנות גם לרצף האירועים שהובילו בסופו של דבר לעזיבתה הסופית של המתלוננת את הבית בספטמבר 2016, שאז ההסלמה במעשי הנאשם, באופי האיומים וביחסו הכולל הביאו את המתלוננת לכדי חשש עז, ממשי וקונקרטי לחייה.

נוכח האמור לעיל, ונוכח ממצאי הכרעת הדין, מתחייבת המסקנה, כי מידת הפגיעה בביטחונה, בשלוות נפשה ובחירותה של המתלוננת, אשר הלכה והסלימה עם השנים, הינה ברמה הגבוהה.

20. ההגנה הפנתה בטיעוניה לסעיפים קטנים 5-7 בסעיף 40 לחוק העונשין, הקשורים בסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה, מידת התובנה שלו בעת ביצוע המעשים, הפסול במעשיו, וקשירה את הדברים לרקע של הנאשם, כפי שפורט בתסקירי שירות המבחן. המדובר למעשה, בטיעונים הקשורים מבחינה משפטית לשאלת הערכת מידת **האשם**.

כיום, הנאשם לא חוזר על טענותיו מן העבר, עת הציג עמדות של התכחשות לעבירות במישור האחריות והצדקת התנהגותו, תוך הטלת אחריות על קורבן העבירה, במישור הענישה. הטיעון ה'תרבותי', כטיעון מצדק וממעט באחריות, בשלב הדיוני הקודם, אינו נטען עוד על ידי הנאשם כיום, אלא נטען טיעון המציג את הרקע לביצוע העבירות בהקשר של מידת האשם. כפי שיפורט גם להלן, איני סבורה כי מדובר בשינוי רטורי בלבד, או תוצאה של חילופי הייצוג בלבד. מדובר בתהליך, שייבחן להלן גם במסגרת הערכת הטיעון המרכזי של ההגנה בדבר שיקולי השיקום.

מכל מקום, הטענה בדבר הפחתה במידת האשם של מי שנהג באלימות במסגרת המשפחתית על רקע המשפחה בה גדל והערכים עליהם התחנך, איננה טענה שבית המשפט יכול לבטל לחלוטין. לא בכדי הוראת המחוקק היא, כי בקביעת המתחם בית המשפט מתייחס, בצד הנתונים העובדתיים של מידת הפגיעה בערכים המוגנים, גם לשאלה של מידת האשם.

לעיתים, נעשים מעשים חמורים מאוד הפוגעים פגיעה מרובה בערכים מוגנים, בנסיבות של מידת אשם נמוכה; לעיתים, נעברות עבירות 'קלות' או בנסיבות עובדתיות לא חמורות, אך מתוך מניעים פסולים וזדוניים ומידת אשם מרובה.

תסקירי שירות המבחן סייעו לפרוס בפני בית המשפט את הקורבנות שהנאשם היה נתון בה, כילד בבית אלים ונוקשה, בו היה חשוף לאלימות של אביו כלפי אמו והפנים את מדות האב האלים. ללא ספק, חשיפת ילד לאלימות אב כלפי האם, היא קורבנות בפני עצמה הפוגעת בהתפתחות התקינה של הילד, תורמת להטמעת נורמות פסולות העלולות להכשילו ולבואל ידי ביטוי בהמשך חייו. במובן זה, הרקע המשפחתי של הנאשם והקשר שבין עברו להתנהגותו בגינה הורשע בתיק זה, רלוונטיים בבחינת מידת האשם.

בצד זאת, בית המשפט מפנה להכרעת הדין שם נקבע, כי איתות אזהרה משמעותי קיבל הנאשם לאחר שנעצר בעבר בגין תלונת המתלוננת, עוד בטרם הגשת התלונה שהביאה להגשת כתב האישום שבפניו. הנאשם אז שוחרר ממעצר, לאחר שהמתלוננת פעלה לביטול התלונה, סירבה להמשיך ולשתף פעולה בחקירה ומסרה כי איננה חוששת מהנאשם ומבקשת לשקם את הקשר הזוגי. המתלוננת תיארה בעדותה בפירוט את נסיבות ביטול התלונה לרבות וכן תיארה את הבטחת השווא של הנאשם אז להשתלב בטיפול ולא לחזור עוד על מעשיו האלימים. כפי שפורט בהכרעת הדין, תקוות המתלוננת נגזזה, הנאשם הפסיק באופן חד צדדי את הטיפול וחזר לסורו ואף ביתר שאת.

21. בצד ההבנה שמגלה בית המשפט לרקע שבו גדל הנאשם בבחינת מידת אשמו, עומדים ס"ק 10, 11 בסעיף 40ט לחוק העונשין. מידת האכזריות וההתעללות של הנאשם במתלוננת והניצול לרעה של כוחו ומעמדו בקשר הזוגי, משמעותיים. זאת, בפרט כאשר הם נבחנים גם על הרקע המדכא והמוחלש שגם המתלוננת גדלה בו, הדומים מבחינה נורמטיבית לזה של הנאשם. אכן, מציאות נורמטיבית ותרבותית דומה ששני בני הזוג גדלו בה, אך האחד - הנאשם - היה האלים, המקרבן וזה שגרם את הנזק והשניה - קורבן העבירה - ספג את האלימות ואת ההשפלה ונפגע פגיעה מתמשכת.

22. בית המשפט מתחשב בקביעת המתחם במקרה זה גם בנתונים נוספים ובהם משך התקופה (כפי שנקבעה בכתב האישום העדכני בשלב הערעור), וכן בכך שהעבירות נעברו בחלקן כשבתווך שני ילדים קטינים, דור נוסף לחשיפה לאלימות משפחתית.

בהקשר זה, בית המשפט מפנה בהכרעת הדין גם לתיאור של האירוע המפורט בסעיף 4 לפרק העובדות בכתב האישום ולממצאים שנקבעו בעניין זה על פי עדות המתלוננת, המלמדים על מידת ההשפלה והביזוי של המתלוננת, כאשר הילדים הקטנים גויסו על ידי הנאשם כחלק ממעשה העבירה.

בית המשפט מפנה גם להתרשמות גורמי הטיפול המובאת בתסקירים לגבי הקשר בין מעשי הנאשם, עמדותיו והתנהלותו גם בתקופת ההליך המשפטי הנוכחי ובין מצבם של הילדים והקשר שבינם ובין המתלוננת. בהקשר זה יצוין, כי במהלך התקופה מאז ניתן גזר הדין הראשון, חל שיפור משמעותי ביחסי הבת עם אמה, המתלוננת.

לסיכום הדברים שלעיל, יש לקבוע כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים במקרה זה היא בעוצמה גבוהה וגם מידת האשם של הנאשם בביצוע המעשים היא בעוצמה בינונית-גבוהה.

23. הצדדים הפנו לאסמכתאות מזה ומזה לתמיכה בעמדתם העונשית. לאחר בחינת הדברים, בשים לב למפורט לעיל, אין מנוס מקביעה כי עמדותיהם לעונש של שני הצדדים אינן יכולות להתקבל ויש לדחות אותן גם בהינתן האסמכתאות אליהן הפנו הם בעצמם.

להמחשת הדברים יפורטו להלן כלל האסמכתאות אליהן הפנו הצדדים:

בת"פ (שלום אשקלון) 68356-02-19 **מדינת ישראל נ' צלומביטקו**, הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של תקיפת בת זוג ואיומים. כתב האישום המתוקן מתאר חילופי דברים בעל פה ובכתב שבין הנאשם למתלוננת, במהלכם בתגובה לשימוש במילות גנאי, המתלוננת סטרה לנאשם וחזרה למיטתה לישון. אז הנאשם הפך את המיטה והמתלוננת נפלה על הרצפה. בהמשך לכך, הנאשם איים על המתלוננת בעודו אוחז בסכין "**לאנוס זה 18 שנה ולרצוח זה 5 שנים**" ולאחר מכן נתן למתלוננת את הסכין ואמר לה "**קחי שאני לא אעשה לך כלום**". בהמשך ניסה להוציא את המתלוננת מחוץ לדירה בכך שדחף אותה ומשך אותה מצווארה לדלת הכניסה ובתגובה מתוך הגנה עצמית, המתלוננת נשכה את הנאשם.

בית המשפט עמד על מכלול השיקולים, לרבות שיקולי שיקום שעלו מהתסקירים וקיבל את המלצת שירות המבחן להטיל על הנאשם ענישה צופה פני עתיד פיצוי וצו מבחן.

ההגנה הפנתה לפסק דין זה, אך לא מצאתי כי ניתן להקיש ממנו לענייננו, הן מבחינת מספר העבירות, עצמתן, תרומתה של המתלוננת לאלימות, הרקע ההתמכרותי שנמצא בטיפול וההמלצה השיקומית של שירות המבחן.

בת"פ 6763-09-20 (שלום ראשון לציון) **מדינת ישראל נ' נבדריק**, הנאשמת הורשעה על פי הודאתה בתקיפה ותקיפה חבלנית של בת זוג. הנאשמת הורשעה בכך שבאירוע אחד במהלך ויכוח עם המתלוננת, הכתה את המתלוננת באמצעות רמקול בראשה וגרמה לדימום. באירוע השני במהלך ויכוח בין השתיים וכשהיא תחת השפעת אלכוהול, השליכה על המתלוננת מפתח שפגע בראשה. בית המשפט קבע מתחם הנע בין מספר חודשי מאסר אותם ניתן לרצות בעבודות שירות ועד 14 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט התחשב בשיקולים האישיים, לרבות מצב רפואי, העובדה כי השתיים ממשיכות לקיים משק בית משותף ולכן חרף הרשעות קודמות רלוונטיות, הטיל עליה מאסר בעבודות שירות ועונשים נלווים.

פסק דין זה, אליו הפנתה ההגנה, פחות חמור מענייננו בכל הנתונים הרלוונטיים ודי בו על מנת לקבוע כי מתחם העונש ההולם שלו עתרה ההגנה בענייננו, איננו מותאם.

בת"פ (שלום רמלה) 16070-08-15 **מדינת ישראל נ' פלוני**, הנאשם הורשע על פי הודאתו באיומים וב-4 עבירות של תקיפת בת זוג. מדובר באירועים שהתרחשו על פני תקופה של כארבעה חודשים. הנאשם הורשע בכך שבאירוע אחד במהלך ויכוח עם המתלוננת במכונית, אחז בפניה ובידה. באירוע אחר הכה את המתלוננת בחלקו האחורי של הראש, איים עליה "**תראי מה אני אעשה לך תראי איזה בלגן אני אעשה לך עכשיו**" ודחף אותה כך שמעדה. באירוע אחר במהלך שיחת טלפון שקיבלה המתלוננת וויכוח עם הנאשם, תפס את ראשה וטלטל אותו. באירוע אחר תפס בפניה של המתלוננת והשליך אותה על המיטה. וכך עשתה גם באירוע נוסף כשהייתה בהיריון. נקבע מתחם שבין צו של"צ ועד שנת מאסר, בית המשפט התייחס לשורת תסקירים המלמדים על שיתוף פעולה מלא של הנאשם בהליך טיפולי, תקופת פיקוח ארוכה בתנאים מגבילים, הירתמות לטיפול בבעיית אלכוהול וכן טיפול מעקבי-פסיכיאטרי אותו יזם. בית המשפט קבע כי אף שאין בכך כדי להצדיק סטייה ממתחם העונש ההולם, יש להתחשב בעונש בתוך המתחם. בית המשפט קיבל את המלצת שירות המבחן והטיל עונש בתחתית המתחם, צו מבחן, צו של"צ, פיצוי ומאסרים מותנים.

מדובר בפסק דין אליו הפנתה ההגנה שנסיבותיו חמורות פחות באופן משמעותי מהמקרה שבפניי ושב בית המשפט נענה להמלצה מפורשת של שירות המבחן.

בת"פ (שלום קרית גת) 47161-04-16 **מדינת ישראל נ' יונגר**, הנאשם הורשע על פי הודאתו בשתי עבירות של תקיפה חבלנית של בת זוג, שתי עבירות איומים ועבירה אחת של תקיפת בת זוג. מדובר באירועים שהתרחשו בשני מועדים שונים בהפרש של כשנתיים זה מזה. הנאשם הורשע בכך שעל רקע ויכוח עם המתלוננת סטר לה ולאחר שהשיבה בחיוב לשאלתו האם היא רוצה להתגרש, אחז בצווארה וגרם לה לסימן אדום ולאחר מכן איים עליה כשהוא אוחז בסכין מטבח שיהרוג אותה. באירוע אחר הצמיד כרית לפניה. באירוע נוסף, לאחר שהרטיבה בטעות את חולצתו של הנאשם, קרא לה לחדר, הצמיד אותה לארון והכה אותה שלוש פעמים בחגורת מכנסיו וגרם לה לסימן אדום. בהמשך, לאחר שהפילה בטעות כוס, איים עליה שירצח אותה. נקבע מתחם ענישה שבין 6 חודשי מאסר הניתנים לריצוי בעבודות שירות ל-18 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט התחשב במצבו הרפואי של הנאשם, אשר נמצא בלתי כשיר לבצע עבודות שירות, ציין את עמדתה הנחרצת של המתלוננת שלא להעניש את הנאשם עמו היא עדיין נמצאת בזוגיות וכן ציין את תסקיר שירות המבחן שלא בא בהמלצה נוכח עמדותיו של הנאשם. בית המשפט קבע כי משיקולי צדק חריגים, בשל הנתונים האישיים הפרטניים, יש להסתפק בענישה צופה פני עתיד ובקנס, תוך ציון כי לולא נסיבות אלה היה מקום להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל.

פסק דין זה, אליו הפנתה ההגנה, חמור מענייננו ובכל הקשור לקביעת מתחם הענישה מלמד כי המתחם לו טוענת ההגנה איננו מותאם.

בת"פ (שלום אשקלון) 6473-04-21 **מדינת ישראל נ' אחמדוב**, הנאשם הורשע על פי הודאתו בתקיפה ותקיפה חבלנית של מי שהייתה חברתו (אך לא בת זוג). באירוע שהתרחש לאחר צריכת אלכוהול משותפת, הנאשם תפס את המתלוננת בפניה, דחף אותה, תפס ומשך בידיה וכן החזיק אותה בגרונה במטרה לרסן אותה. באירוע קודם תקף אותה

בכך שהחזיק אותה בניסיון לרסנה, אך היא הצליחה להשתחרר. בית המשפט קבע כי המתחם בנסיבות מקרה זה של תקיפה ברף חומרה לא גבוה, הסכמת הצדדים שהתקיפה הייתה לצורך ריסון המתלוננת, אירועים סמוכים וקצרים, כשברקע צריכת אלכוהול משותפת, נע בין מאסר מותנה ועד שנת מאסר והוטל עונש בתחתית המתחם.

מדובר במקרה שאינו דומה לענייננו כלל ולא ניתן להקיש ממנו באופן אמיתי למתחם הענישה.

בת"פ (שלום אשקלון) 61518-12-19 **מדינת ישראל נ' אמר**, הנאשם הורשע על פי הודאתו בתקיפת בת זוג ושתי עבירות איומים. הנאשם הורשע בכך שבעת ויכוח עם המתלוננת, אשתו, דחף אותה בידה ובמהלך ויכוח נוסף יומיים קודם לכן, איים עליה לפגוע באחר שזהותו אינה ידועה **"או שאת תהיי בהלוויה שלו או ששתיכם תהיו בהלוויה"**. וכן הורשע בעבירת איומים נוספת כלפי מוקדנית של המשטרה, לה אמר בהתייחס לאשתו **"אני רוצה שהיא תצא מהבית שאני אשרוף את הבית"**. נקבע כי האירועים במועדים סמוכים כאשר הרקע נקודתי. המתחם נע בין **"מאסר מותנה על דרך מאסר בפועל שיכול וירוצה בעבודות שירות ועד שנת מאסר"**. בית המשפט התייחס למסוכנות העולה מהתסקירים, לבקשת המתלוננת שהנאשם יחזור להתגורר עמה, לנתונים אישיים חריגים של הנאשם הן במצב רפואי והן בתחום הנפש באופן שלא מאפשר בחינת התאמה לעבודות שירות והסתפק בענישה צופה פני עתיד.

מדובר במקרה שחומרתו פחותה בהרבה מענייננו וקשה ללמוד ממנו, אך גם באותו מקרה בית המשפט נמנע מהטלת מאסר ולו בעבודות שירות בשל נתונים רפואיים חריגים של הנאשם עצמו.

בת"פ (שלום קרית גת) 14395-12-18 **מדינת ישראל נ' פלוני**, הנאשם הורשע על פי הודאתו בתקיפה חבלנית של בת זוג, איומים, הפרעה לשוטר וצירף תיק נוסף של היזק לרכוש. הנאשם הורשע בגין אירוע שבו לאחר שהמתלוננת ביקשה ממנו לסייע במטלות הבית והוא סירב ויצא מהבית, המתלוננת נעלה את הדלת וסירבה לפתוח אותה בפניו. בחלוף מספר שעות החל הנאשם צורח ברחוב ואיים שישרוף את הבית. הנאשם נכנס אל הבית דרך החלון ותקף את המתלוננת בכך שאחז בשערות ראשה ומשך אותה וכן נשך אותה בשפתייה ולאחר שצעקה עליו כי תתקשר למשטרה, תקף אותה בכך שחטף מידה את מכשיר הטלפון שהחזיקה. בעוד המתלוננת אוחזת בפעוטה, תפסה מערוך כדי להרתיעו והנאשם חטף את המערוך מידה והכה אותה באמצעותו, אז החלה המתלוננת להתחנן בפני הנאשם שיסלח לה והוא סטר לה, דחף את אצבעותיו לעיניה ונמלט. כתוצאה מהמעשים, המתלוננת נחבלה. לאחר מספר תסקירים של שירות המבחן, שירות המבחן המליץ להסתפק בענישה שיקומית. בית המשפט קבע מתחם ענישה שנע בין מספר חודשי מאסר בעבודות שירות ל-16 חודשי מאסר בפועל והחליט במקרה זה לסטות משיקולי שיקום המפורטים בתסקירי שירות המבחן מהמתחם ולאמץ את המלצת שירות המבחן לענישה שיקומית.

מדובר בפסק דין אליו הפנתה ההגנה. מדובר באירוע חמור, אך כאירוע בודד אין בו את מרכיבי החומרה המיוחדים בפרשה שבפניי. בית המשפט אף מוצא לציין, כי מדובר בפסק דין של ערכאה דיונית ונטיית מותב זה באותן נסיבות מקרה הייתה לקבוע מתחם ענישה גבוה יותר.

בת"פ (שלום חיפה) 35808-02-22 **מדינת ישראל נ' כהן**, הנאשם הודה על פי הודאתו בהזדמנות הראשונה בפגיעה

כשהעברייין מזוין, בכך שזרק על אשתו קורקינט שגרם לה לפצע בראשה. נקבע מתחם ענישה שתחילתו מאסר לתקופה שניתן לרצות בעבודות שירות ועד שנת מאסר. לאור עמדתה הסלחנית של המתלוננת, התגייסות בני הזוג לטיפול, התחשבות בתקופת מעצר לא קצרה ושהות בתנאים מגבילים לתקופה משמעותית, הוטלו על הנאשם 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ומאסר מותנה.

מדובר באירוע חמור אך בודד ושמרבית הנסיבות הרלוונטיות לקביעת מתחם הענישה אינן דומות לענייננו וכן ניתן בו משקל רב לקשר הזוגי הנמשך והירתמות שני בני הזוג להליך הטיפולי.

בת"פ (שלום פתח-תקווה) 53844-03-20 **מדינת ישראל נ' זברב** הנאשם הורשע על פי הודאתו בתקיפה חבלנית של בת זוג בכך שבמהלך ויכוח עם אשתו וכשהיה תחת השפעת אלכוהול חנק את המתלוננת עד שעזבה את החדר. לאחר מכן שב וחנק אותה והיכה אותה במכת אגרוף לפיה והיא השתחררה מאחיזתו והזמינה משטרה. למתלוננת נגרמו שפשופים בצוואר. נקבע מתחם ענישה שנע בן מאסר מותנה לשנת מאסר וענישה נלווית. לנאשם רישום קודם כלפי מתלוננת זו שהסתיים ללא הרשעה. שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית. בית המשפט התחשב בתקופה ארוכה בה הנאשם שהה בתנאים מגבילים ובנסיבות אישיות קשות שפורטו בתסקיר והטיל על הנאשם 3 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וענישה נלווית.

פסק דין זה אליו הפנתה ההגנה מלמד, לעניות דעת המותב, על מתחם ענישה מקל ביחס למעשים בהם הורשע אותו נאשם. מכל מקום, בהשוואה לענייננו מדובר במקרה אחד בודד שניתן להקיש ממנו, לכל היותר, בהתאמות הנחוצות לריבוי המקרים ויתר הנסיבות המחמירות שבענייננו.

ת"פ (שלום נצרת) 22249-07-09 **מדינת ישראל נ' כהן** הנאשם הורשע על פי הודאתו בתקיפת בת זוג באירוע אחד ואיומים על המתלוננת במספר אירועים קודמים שימרר את חייה. הנאשם דחף באירוע את המתלוננת אל הקיר וכן סטר למי שהגיע למקום על מנת לסייע לה. לנאשם הרשעות קודמות רלוונטיות. שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם עבודות שירות. בית המשפט התחשב בנסיבות אישיות ובתקופת מעצר והטיל על הנאשם 3 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וענישה נלווית. יצוין, כי מדובר בגזר דין שלא בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין.

ת"פ (שלום עכו) 7913-06-14 **מדינת ישראל נ' קוריס** הנאשם הורשע על פי הודאתו תקיפה חבלנית של בת זוג. הנאשם הורשע באירוע במהלכו הורה למתלוננת לעלות לקומה העליונה של הבית, נעל את הדלת, ביקש שתתפשט והיכה אותה בצינור בגפיה העליונות ואופן שגרם לה לשפשופים ולשטפי תם. נקבע מתחם ענישה המתחיל בשני חודשי מאסר הניתנים לריצוי בעבודות שירות ועד שנת מאסר. בית המשפט התחשב בעמדת המתלוננת החיה יחד עם הנאשם וביקשה שלא להחמיר עמו. בית המשפט התייחס לתסקיר שלא בא בהמלצה טיפולית ולהתרשמות ממסוכנות ומאי גילוי אמפתיה. בית המשפט התחשב בהודאה בהזדמנות הראשונה ובחיסכון בעדות המתלוננת. בית המשפט התחשב בהיעדר הרשעות קודמות ואי פתיחת תיקים נוספים. הוטלו על הנאשם שלושה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וענישה נלווית.

מדובר בפסק דין אליו הפנתה ההגנה. המדובר באירוע חמור אך בודד ומבחינה זו קשה להקיש ישירות לענייננו. מכל מקום, בית המשפט מצוין כי מדובר בפסק דין של הערכאה הדיונית שאינו משקף מצב נוהג מבחינת המתחם שנקבע, אף לדעת מותב זה בבירור אינו משקף מתחם ראוי.

ת"פ (שלום רמלה) 29528-02-18 **מדינת ישראל נ' מימון** הנאשם צירף חמישה תיקים בהם הורשע בעבירות כלפי בת זוג במסגרת הסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים במהלך עדותה של המתלוננת בבית המשפט. מדובר באירועים שהתרחשו בפרק זמן כולל של מספר חודשים, במהלך סכסוך גירושין. הנאשם הורשע בהיזק לרכוש בכך שניקב צמיג ברכבה של המתלוננת. באירוע נוסף הורשע בתקיפת בת זוג והפרת הוראה חוקית בכך שאחז במתלוננת בחוזקה ודחף אותה לקצה המיטה לעיני בנותיו ובהמשך הגיע אל הבית חרף צו הרחקה ויצא ממנו לאחר שקיבל הודעת טקסט מהמתלוננת. באירוע נוסף הורשע בתקיפת בת זוג בכך שאגב ויכוח עמה על רקע חשדו שהיא בוגדת בו הגיעה בתם הקטינה לחדר וביקשה להפסיק את המריבה. הנאשם דחף את המתלוננת לא בחוזקה בעוד הקטינה עומדת ביניהם ודחפה את הנאשם מחוץ לחדר. באירוע נוסף הורשעה בהעלבת עובד ציבור של שוטר שהגיע אל הבית בעקבות ויכוח בין הנאשם למתלוננת וכן צעקות וקללות כלפי בתו הבגירה וכן הורשע באיומים שהשמיע כלפי שוטרים שהוזמנו לדירה לאחר שהפר צו הרחקה ונכנס אל הבית. נקבע מתחם ענישה שנע בין "מספר קטן של חודשי מאסר" ועד לשמונה חודשי מאסר, אשר ניתנים לריצוי בעבודות שירות. בית המשפט התחשב בין היתר בעבר פלילי רלוונטי, בנתונים אישיים שעלו מתסקיר שירות המבחן ובהליך שיקום שלא מוצה. על הנאשם הוטלו ארבעה חודשי מאסר בעבודות שירות.

פסק דין זה אליו הפנתה ההגנה חמור הרבה פחות מהמסכת בה הורשע הנאשם בתיק שבפניי במרבית הנתונים הרלוונטיים לקביעת מתחם הענישה.

ת"פ (שלום אשקלון) 10594-07-17 **מדינת ישראל נ' שא** הנאשם הורשע על פי הודאתו בתקיפה חבלנית של בת זוג, בגין אירוע במהלכו לאחר שהמתלוננת סירבה לבקשת הנאשם לסגור את דלת חדר השינה, היכה אותה בראשה ונגרמו לה דימום מפיה וסימן חבלה בכתף. המתלוננת התקשה למשטרה והנאשם ניסה לקחת ממנה את מכשיר הטלפון ובתגובה המתלוננת סטרה לנאשם והוא נמלט מהמקום. נקבע, כי בעת האירוע היה הנאשם תחת השפעת אלכוהול. נקבע מתחם ענישה שבין מאסר מותנה לתשעה חודשי מאסר. בית המשפט התחשב בתלות של המשפחה בפרנסת הנאשם, בהיות המתלוננת נכה ולה חובות רבים שהנאשם נושא בהם. נלקח בחשבון היעדר העבר הפלילי. נלקח בחשבון כי הנאשם לא התמיד בהליך טיפולי והערכת מסוכנות בעניינו. על הנאשם הוטלו שני חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וענישה נלווית.

פסק דין זה אליו הפנתה ההגנה בגין אירוע בודד חמור משמעותית מענייננו בכלל הנסיבות הרלוונטיות לקביעת מתחם הענישה.

ת"פ (שלום קרית-גת) **מדינת ישראל נ' ורניק** הנאשם הורשע על פי הודאתו בתקיפה חבלנית של בת זוג, תקיפת בת זוג ושתי עבירות איומים. הנאשם הורשע בכך כי על רקע חשדו כי המתלוננת בוגדת בו, פרץ ביניהם ויכוח במהלכו סטר למתלוננת ודחף אותה לתוך חדר השירותים, בהמשך לכך אחז בחולצתה וגרר אותה למרפסת שם הצמיד אותה למעקה וכשהיא אחזה במעקה איים עליה "**על התנהגות כמו שלך סוקלים נשים באבנים או שאפשר לזרוק אותך מקומה**

16 אולי תעשי את זה לבד". המתלוננת ביקשה מהנאשם שיפסיק ושהוא מפחיד אותה. בהמשך סימן לה באצבעו להתקרב וכשעשתה כן איים עליה ש"יהרוג אותי" והמתלוננת התקשרה למשטרה. נקבע מתחם ענישה שנע בין מספר חודשי מאסר בעבודות שירות ועד 18 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט דחה את המלצת שירות המבחן לביטול הרשעה והטלת ענישה שיקומית. בית המשפט התחשב בהיעדר הרשעות קודמות, בתלות המשפחה לפרנסתה בנאשם, בחיסכון בזמן השיפוטי ובעדות המתלוננת, בתקופת בה שהה הנאשם במעצר ממש ובתנאים מגבילים, בית המשפט ציין כי בתחילה הנאשם נטל אחריות חלקית בלבד בפני שירות המבחן אך בהמשך הביע נכונות להליך טיפולי ושיתף פעולה בו לאורך תקופה. בית המשפט הניח שיקולי שיקום לאור זאת, אף שאינם עולים כדי שיקום מלא. כמו כן, בית המשפט נמנע מלתת משקל מלא לחובת הנאשם לנתונים לגבי קורבנות נמשכת מצד המתלוננת שעלו מהתסקיר בלבד ולא נקבעו בענינים ממצאים בשלב הכרעת הדין והתייחס אליהם בזהירות רבה, אך ניתן משקל לעמדת המתלוננת לגבי קשר טוב של הנאשם עם ילדיו ועמה, עמידת הנאשם בחובות כספיים ולרבות בחובותיה ועמדתה שאינה חוששת מפניו.

על הנאשם הוטלו ארבעה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וענישה נלווית.

מקרה זה אליו הפנתה ההגנה ממחיש עד כמה המתחם לו טענה במקרה שבפניי איננו מותאם לנסיבות המקרה שהן חמורות הרבה יותר במכלול הנסיבות הרלוונטיות לקביעת המתחם.

עוד יש לציין, כי על פסק דין זה הוגש ערעור הנאשם על חומרת העונש. הערעור נדחה תוך שבית המשפט ציין כי העונש אשר הוטל על הנאשם הוא קל, אולי אפילו קל מדי (עפ"ג 63003-05-19).

ת"פ (שלום ירושלים) 56567-08-18 **מדינת ישראל נ' אקער** הנאשם הורשע על פי הודאתו בתקיפה חבלנית של בת זוג. הנאשם הורשע בכך שבמסגרת ויכוח עם המתלוננת, נטלה את מכשיר הטלפון של הנאשם וסירבה להחזירו. בתגובה תפס את ידה בחוזקה למשך כדקה וחצי ובהמשך המאבק על מכשיר הטלפון הניח עליה רגל וניסה למשוך את המכשיר מידה, סובב את ידה וכן חנק אותה בצווארה עד ששחררה את מכשיר הטלפון והוא הלך לחדר אחר. כתוצאה מכך נרגמו לה שריטה בצוואר ומכאוב. כחלק מהסדר הטיעון המאשימה התחייבה שלא לעתור לעונש מאסר בכפוף לתסקיר חיובי. לאחר שהתקבל תסקיר חיובי הצדדים הסכימו להמלצה להטלת ענישה שיקומית וגזר הדין עסק בעתירת ההגנה לביטול ההרשעה בלבד.

לא מצאתי כי ניתן להקיש ממקרה זה לענייננו בשים לב לכלל הנימוקים המשליכים על קביעת מתחם העונש ההולם וכן נוכח הנתונים הפרטניים.

ת"פ (שלום פתח תקוה) 61208-12-17 **מדינת ישראל נ' מזרחי** הנאשם הורשע על פי הודאתו בתקיפת בת זוג ותקיפה חבלנית של בת זוג בגין שני אירועים שהתרחשו בהפרש של מספר חודשים זה מזה. באירוע אחד השליך את מכשיר הטלפון של המתלוננת כדי שלא תתקשר למשטרה, אחז בחוזקה בידיה וגרם לה לשריטה ולסימן נשיכה בידה ובאירוע אחר החזיק אותה בכתפה כדי להכניסה בכח לרכב. נקבע מתחם ענישה של מספר חודשי מאסר בעבודות שירות ועד שנת מאסר. לנאשם הרשעות קודמות אך לא בעבירות דומות. הנאשם התקשה בתחילה להתגייס להליך טיפולי ואף הפר תנאים מגבילים אך בהמשך נרתם להליך ונמצא בשלבים מתקדמים בטיפול בבית נועם. בית המשפט נענה להמלצה השיקומית בתסקיר שירות המבחן ואימץ אותה והסתפק בענישה צופה פני עתיד וצו מבחן כהמלצת

מקרה זה חמור הרבה פחות מענייננו בכלל הנתונים הרלוונטיים לקביעת מתחם הענישה והוא מלמד בעיקר, כי מתחם הענישה שלו טענה ההגנה אינו מותאם כלל לנסיבות המקרה שבפניי.

ת"פ (שלום רחובות) 15042-01-20 **מדינת ישראל נ' טקלה** - לא מדובר בעבירות אלימות במשפחה אלא בהדגמה לכך שבית משפט בערכאה דיונית העדיף במקרה קונקרטי שיקולי שיקום. אין מחלוקת כי יש סמכות לבית משפט לעשות כן, גם בעבירות חמורות.

ת"פ (שלום טבריה) 67277-11-19 **מדינת ישראל נ' אלחדיף** - הנאשם הורשע על פי הודאתו בריבוי עבירות תקיפה בנסיבות מחמירות, תקיפת קטין על ידי אחראי ואימים. על פי כתב האישום לאורך מספר שנים נהג הנאשם להכות את ילדיו בשל חוסר שביעות רצונו מהתנהגותם. במספר אירועים הכה את אחד מילדיו בחגורה. באירוע אחד בשל כעס על בת זוגתו דחף אותה והיא מעדה במדרגות. באירוע אחר היכה את אחד מילדיו באגרופים, חנק אותו וגרם לו לשריטות בצוואר וכן איים להכותו עם מקל של מטאטא. בתגובה הילד נופף בסכין אל מול הנאשם וזה נטל את הסכין, שבר אותה וזרק לעבר הילד כפית. הילד ברח מהבית ובילה את הלילה ברחוב. באירוע אחר הפיל את הילד לארץ וחנק אותו עד שבכה והתקשה לנשום ובאירוע נוסף משך אותו בשערותיו אל הבית. כן הורשע הנאשם בכך שתקף את בתו בכך שסטר לה. באירוע אחר עיקם את ידה ולקח ממנה את מכשיר הטלפון בכח. כן תקף את בנו באגרופ לגבו ודחף אותו. באירוע אחר משאחרה בתו לחזור הביתה יצא לחפשה בשכונה וכשמצאה משוחחת עם חברותיה משך בשערותיה לכיוון הבית ובעט בישבנה. באירוע אחר משך בכח את בנו מספסל בשכונה אל הבית. כמו במספר אירועים נעל את בתו מחוץ לבית כשאחרה לקידוש וכן הכה אותה בפלג גופה התחתון וגרם לה לכאבים וכן סטר לה בפניה וכן קילל את הבת ואיים עליה שיהרוג אותה אם תפנה למשטרה.

בית המשפט התחשב ברקע בו גדל הנאשם, בית אלים ונוקשה בו היה חשוף לאלימות מצד אביו. בית המשפט נתן לעובדה זו משקל בקביעת מתחם הענישה. נקבע מתחם של 6-18 חודשי מאסר וענישה נלווית. בית המשפט קבע כי במקרה זה קיימים שיקולי שיקום מיוחדים המצדיקים להימנע מהטלת עונש מאסר. כן התייחס בית המשפט לשיקולים פרטניים ומצבו הרפואי של הנאשם. בית המשפט התחשב בתקופת מעצרו של הנאשם, בתקופה ממושכת בה שהה בתנאים מגבילים ובתקופת הטיפול הארוכה, בחיסכון בזמן השיפוטי ובעדויות. ניתן משקל רב להמלצת שירות המבחן להמשיך בהליכי טיפול ולהימנע מהטלת מאסר על מנת לאפשר לתא המשפחתי להמשיך ולתפקד. על כן החליט בית המשפט להענות להמלצת שירות המבחן ועל הנאשם הוטלו תשעה חודשי מאסר בעבודות שירות וענישה נלווית.

תיק זה עשוי ללמד על דרך ההיקש, בשינויים המחויבים, לענייננו בבחינת חלק מהנתונים העובדתיים הרלוונטיים לשיקול הדעת אותו מפעיל בית המשפט בעת קביעת מתחם הענישה. עם זאת, בית המשפט מציין כי מדובר בפסק דין של ערכאה דיונית שערכו המנחה מוגבל. בית המשפט מציין, כי מתחם העונש שנקבע בתיק זה נמוך מאד, וספק אם הוא מתיישב עם הפסיקה שאותה ציטט בית המשפט עצמו במסגרת גזר הדין. עם זאת, בית המשפט מקבל באופן הפעלת שיקול הדעת בגדרי המתחם ובהתייחסות לשיקולי השיקום ובפרט להמלצה המשמעותית של שירות המבחן להימנע מהטלת עונש מאסר בפועל.

עפ"ג (מחוזי חיפה) 55209-12-20 **מדינת ישראל נ' סאלח** - הנאשם הורשע על פי הודאתו בבית משפט השלום בתקיפה חבלנית של בת זוג ובאיומים. הנאשם הורשע בכך, שביום האירוע, בעת שאשתו ישנה במיטה עם שני ילדיהם, העיר אותה הנאשם כשבידו האחת סכין מטבח ובשנייה מצית ושרט אותה בידה עם הסכין תוך שהטיח בה שהיא בוגדת בו עם אחיו. המתלוננת הכחישה את המעשה והנאשם החזיק בסכין בסמוך לבטנה ההריונית וכשהחלה להתרחק הכה בידה בחלק הרחב של הסכין והן הכה מספר פעמים בראשה בבקבוק בושם ולאחר שנפלה בעט בה בבטנה ודרך על ראשה. המתלוננת הצליחה לצאת מהבית וחזרה אליו לאחר שהנאשם קרא לה והתנצל על מעשיו והשניים חזרו לישון יחד במיטתם. אך מספר דקות לאחר מכן העיר אותה והורה לה להתפשט ולשבת על רצפת המטבח. המתלוננת שחשבה שבעלה מבקש לקיים עמה יחסי מין נענתה לבקשתו אך הוא נעמד לידה כשמחזיק בידו מיכל חומר דליק ומצת ואיים עליה לשרוף אותה ואת ילדיהם שהתעוררו משנתם ובאו בעקבותיהם. המתלוננת ברחה למקלחת והתלבשה והנאשם תקף אותה בסטירות והשליך עליה בקבוק וקרשים עד שנמלטה לבית שכנתה. בבית משפט השלום נקבע מתחם של 10-30 חודשי מאסר והטיל על הנאשם שנת מאסר. המדינה הגישה ערעור על קולת העונש לבית המשפט המחוזי. בית המשפט קיבל את הערעור והחמיר את העונש ל-15 חודשי מאסר תוך ציון, כי לא מדובר במיצוי הדין. בית המשפט המחוזי הניח לזכות הנאשם כי ילדותו היתה קשה, ואת תלותו הפיזית והנפשית ארוכת השנים באלכוהול, את היעדר ההרשעות הקודמות בזמן העבירות, את ההודאה ונטילת האחריות ואת תלות בני המשפחה בו.

המדובר באירוע חמור וניתן להקיש ממנו, בשינויים המחויבים הרלוונטיים, לענייננו ובכלל זאת העובדה כי מדובר באירוע חמור מאד, אך מדובר באירוע בודד וללא כלל הנתונים הקשורים במשך האירועים, אופיים, מידת הנזק ומורכבותו.

רע"פ 8926/21 **דוקרקר נ' מדינת ישראל** הנאשם הורשע על פי הודאתו בבית משפט השלום בתקיפת בת זוג ואיומים בכך שהכה את בת זוגתו בסטירות ובבעיטות וכן איים עליה במספר הזדמנויות. הסדר הטיעון הוצג בבית המשפט לאחר שהחלה עדות המתלוננת בבית המשפט. נקבע מתחם ענישה של מספר חודשי מאסר בפועל ועד 18 חודשי מאסר. על הנאשם הוטלה תקופת מאסר של חודשיים וחצי, שרוצתה למעשה בתקופת מעצרו, בטרם שוחרר ממעצר ממש ונעצר בפיקוח אלקטרוני לתקופה נוספת. בגזר הדין נלקחו בחשבון עבר פלילי, הודאה ונטילת האחריות, ומורכבות מערכת היחסים הזוגית וכן תקופת המעצר הארוכה בפועל ובפיקוח אלקטרוני. ערעור המדינה לבית המשפט המחוזי התקבל והוטלו על הנאשם תשעה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות והוכפל סכום הפיצוי, אך לא נקבע במפורש מתחם אחר. בקשת ההגנה להקלה בעונש נדחתה בציון, כי משהודה הנאשם במעשים אין רלוונטיות לנסיבות עובדתיות נטענות אחרות, לרבות עברה הפלילי של המתלוננת ומורכבות היחסים שבין השניים.

ניתן להקיש בשינויים המחויבים מאירוע זה לענייננו, בשים לב לאופי האלימות במספר אירועים אשר נמשכו לאורך כשבעה חודשים.

עפ"ג (מחוזי חיפה) 921-02-15 **קיס נ' מדינת ישראל** הנאשם הורשע על פי הודאתו בתום פרשת תביעה בעבירת תקיפת בת זוג בכך שכשבע שנים קודם לכן, הכה את המתלוננת באמצעות ידיו בפניה ובראשה, אחז בצווארה וזרק אותה לעבר מיטת בנם. עובדות נוספות שהופיעו ובכתב האישום המקורי המצוטט בפסק הדין נמחקו במסגרת הסדר הטיעון. במסגרת גזר הדין נדחתה עתירת הנאשם לביטול הרשעתו והוטלו עליו מאסר על תנאי וקנס, תוך שהניח לזכותו כי ההמלצה השלילית של שירות המבחן נבעה מכך שהיו בפניו טענות המתלוננת החורגות מעובדות כתב האישום

המתוקן והתרשמות מנזקים שנגרמו לה מעבר לעובדות המוסכמות. הדיון בערעור נסוב בשאלת ביטול ההרשעה בלבד ונדחה.

לא מצאתי כי יש בעובדות בהן הורשע הנאשם בתיק זה להקיש לענייננו אך עולה מהן וכן מהערות בית המשפט המחוזי, כי אכן שונה באופן מהותי מצבו של נאשם המודה במסגרת עובדות כתב אישום מוגבלות ובית המשפט מגביל עצמו כמצוות המחוקק לעובדות אלה בפרשת העונש לעומת מקרה, כענייננו, שבו הבסיס לגזר הדין הוא ממצאי עובדה והתרשמות **חלוטים** שנקבעו במסגרת הליך ראיות שלם.

24. המאשימה הפנתה לאסמכתאות הבאות:

רע"פ 1529/23 **שמלה נ' מדינת ישראל** - הנאשם הורשע בבית משפט השלום על פי הודאתו באיומים, בתקיפת בת זוג ובתקיפה חבלנית של בת זוג בשלושה אירועים שהתרחשו בתוך ימים ספורים לאחר שהמתלוננת ביקשה לבטל את אירוסיה לנאשם. נקבע מתחם ענישה של 12-24 חודשי מאסר. בית המשפט התחשב בגילו הצעיר של הנאשם ובהיעדר עבר פלילי, בהודאתו במיוחד לו ובהשתתפותו הקצרה בהליך טיפולי. בצד זאת בית המשפט התחשב בהיעדר ההמלצה הטיפולית ובאי נטילת האחריות המלאה בפני שירות המבחן. על הנאשם הוטלו 14 חודשי מאסר בפועל. בבית המשפט המחוזי נדחה ערעור הנאשם ונקבע כי העונש אשר הוטל עליו הולם. במסגרת הבקשה נטען, בין היתר, לפגמים ולעיוות דין שנגרמו לו בבית משפט השלום עת עתה מיוצג על ידי עורך אחר ולאור קשיי שפה ואי הבנת משמעות הדיונים שהתקיימו. על כן עתר לביטול ההסדר וניהול משפט מחדש. הבקשה נדחתה.

ניתן להקיש (לחומרא) בשינויים המחויבים מאירוע זה לקביעת מתחם הענישה בעניינו, בשים לב לאופי האלימות במספר אירועים קטן יותר, אשר נמשך על פני תקופה קצרה ועל רקע ספציפי.

רע"פ 7887/20 **עאבדין נ' מדינת ישראל** הנאשם הורשע בבית משפט השלום באילת על פי הודאתו באיומים, בשלוש עבירות של תקיפת בת זוג ובעבירה של תקיפה חבלנית של בת זוג. המדובר בעבירות שנעברו לאורך תקופה של מספר חודשים.

באירוע העיקרי שהתרחש במהלך חופשה בבית מלון של הנאשם ואשתו דאז ובתם התינוקת ועל רקע ויכוח שפרץ בין השניים לאחר שהנאשם צבט אותה בשנתה. בהמשך לחץ בחוזקה על חזה, הכה אותה בגבה ושרט את ידיעה. כשביקשה ממנו להפסיק, השליך אותה על הרצפה, רכן מעליה סטר בפניה ובעט ברגליה. המתלוננת הדפה את הנאשם וזה הבטיח שיחדל ממעשיו. בהמשך היום כעס הנאשם על המתלוננת ואיים עליה שיהרוג אותה, השליך אותה על ספה, סטר בפניה ובעט ברגליה ונשך אותה בידה. כשנמלטה לחדר השירותים איים עליה שיהרוג אותה ואת התינוקת אם לא תצא. המתלוננת יצאה והרימה את התינוקת והנאשם לקח את התינוקת בכח מידיה והשליך אותה על המיטה ואז תפס את המתלוננת והשליך אותה על הרצפה בעט ברגליה וסטר לה. המתלוננת יצאה וצעקה לעובדי המלון לקרוא למשטרה אך הנאשם אמר להם לא להתערב ומשך אותה לתוך החדר בכח וכן ניסה למנוע ממנה לצאת מהחדר לאחר שהגיע קצין בטחון למקום.

בנוסף הורשע באירוע שהתרחש שבועיים קודם לכן במהלכו איים על המתלוננת שיגזור את שערותיה וצבט את ידיעה תוך שהוא מכאיב לה.

באירוע קודם שבר למתלוננת כלי איפור וארון זכוכית ובאירוע שהתרחש מספר חודשים קודם לכן סטר למתלוננת בנוכחות אמו.

בית משפט השלום קבע מתחם של 6-18 חודשי מאסר. בית המשפט התחשב בהודאת הנאשם, בחיסכון בזמן השיפוט ובעדות המתלוננת, בתקופת מעצר למשך חצי שנה והטיל על הנאשם 11 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים.

ערעור המדינה על קולת העונש התקבל. נקבע, כי מתחם העונש שנקבע מקל ויש להעמידו על 12-36 חודשי מאסר. על הנאשם הוטלו 20 חודשי מאסר בפועל תוך ציון כי ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין.

בקשת רשות ערעור נדחתה תוך שבית המשפט ציין, כי הענישה הנוהגת היא שיקול אחד מבין שיקולי הענישה בקביעת מתחם העונש ההולם שקביעתו היא קביעה ערכית וכי העונש אשר הוטל על הנאשם אינו סוטה מהענישה הראויה.

ניתן להקיש בשינויים המחויבים מאירוע זה לקביעת מתחם הענישה בעניינו, בשים לב לאופי האלימות החריף יותר, אך במספר אירועים קטן יותר, על פני תקופה קצרה יותר.

רע"פ 1631/12 **פדידה נ' מדינת ישראל** - הנאשם הורשע על פי הודאתו בתקיפה חבלנית של בת זוג ובהפרת צו הגנה שהוצא לו לבקשת המתלוננת, גרושתו. באירוע שבו הפר את צו ההגנה, הגיע הנאשם לבית המתלוננת, הטריד והעליב אותה וכן היכה אותה במכות ידיים וגרם לה לחבלות בגופה. כן הניף את חגורתו לעבר צווארה והחל לחנוק אותה. בבית משפט השלום הוטלו על הנאשם 18 חודשי מאסר (גזר הדין ניתן עובר לחקיקת תיקון 113). ערעור הנאשם לבית המשפט המחוזי נדחה ונקבע, כי שירות המבחן התרשם כי מדובר בהודאה מילולית, ללא חרטה אמיתית או ביטויי אמפתיה וקושי להתייחס לדפוסיו האלימים וכן התייחס לעבירה הנוספת. הבקשה לרשות ערעור נסמכה על הטענה כי מדובר באירוע חד פעמי, כאשר הנאשם כבר נשוי לאישה אחרת איתה הוא מנהל אורח חיים נורמטיבי ותקין מזה חמש שנים, וכי המעשה הבודד אינו מאפיין אותו ואת דרכיו וכן נסמכה על המלצת שירות המבחן להימנע מהטלת מאסר. הבקשה נדחתה תוך ציון כי "**אין בעונש שהוטל על המבקש משום סטייה מרמת הענישה הנוהגת באופן המצדיק את התערבותו של בית משפט זה**" תוך הפניה לנסיבות המעשים, לעברו הפלילי, ולתסקיר.

מקרה זה חמור פחות מענייננו לעניין המעשים בהם הורשע, אך חמור יותר מעייננו ביחס לנסיבות הנשקלות בתוך המתחם.

רע"פ 5788/11 **אבו חג'י נ' מדינת ישראל** - הנאשם הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בתקיפה חבלנית של אשתו, איומים ומעשי פזיזות ורשלנות, בגין כך שהיכה את אשתו ברחוב. על הנאשם הוטלו שתי שנות מאסר וענישה נלווית תוך ציון, כי יש להעדיף את הוקעת מעשי המבקש על פני נסיבותיו האישיות. ערעור לבית המשפט המחוזי נדחה. במסגרת הבקשה טען, כי העונש שהוטל עליו סוטה באופן משמעותי ממדיניות הענישה המקובלת, מחמיר איתו בשל עצם ניהול המשפט ומתעלם מנסיבות חייו, עבר פלילי לא מכביד, נסיבות רפואיות ותשעת ילדיו. הבקשה נדחתה תוך שנקבע כי לא

מדובר בחריגה ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים באופן המצדיק מתן רשות ערעור. בית המשפט העליון הדגיש "אין להחמיר עם אדם רק מן הטעם שלא הודעה בעבירות שיוחסו לו, אך הדעת נותנת, כי גם אין להקל עמו כשם שמקילים עם מי שחסך זמן שיפוטי ועדות קורבנות וכן לקח אחריות על מעשיו".

עפ"ג 10457-05-21 **רחמים נ' מדינת ישראל** הנאשם הורשע בשני אישומים, בפרק זמן של כשלושה שבועות, באלימות כלפי בת זוג. באירוע הראשון בזמן הורשע בכך שהיכה באגרופים את המתלוננת בפניה וגרם לה לחבלות. באירוע הנוסף הורשע בכך שבמהלך היום, לסירוגין, היכה בה באגרופים, תקף אותה במקל עד שנשבר, השליך חפצים ושבר אותם ובהמשך, לאחר ששתה לשכרה, שב ותקף אותה ואיים שישרוף את הדירה. בשל מצבו הנפשי של הנאשם, אושפז במהלך המשפט בצו אשפוז. מתסקיר שירות המבחן עלה רקע פסיכיאטרי וכן פגיעות פיזיות ונפשיות מילדותו שהביאו להפגמת דפוסי אלימות במסגרת המשפחה ומחוצה לה. זאת, בצד שימוש לרעה באלכוהול ובסמים. המערער הסביר את התנהגותו בכך שהתנהלות המתלוננת בבית בתחום הסדר והניקיון אינה הולמת את ציפיותיו. המתלוננת עצמה מסרה שאינה חוששת מפניו ומעוניינת לשוב עמו לחיים משותפים. נקבע מתחם של מספר חודשי מאסר לשנת מאסר באישום הראשון ומתחם של שנת מאסר ועד ארבע שנות מאסר לאישום השני. על הנאשם הוטלו 42 חודשי מאסר ועונשים נלווים.

בית המשפט המחוזי דחה את הערעור וקבע, כי אף שהמתחמים שנקבעו מחמירים, הם מתאימים לנסיבות המקרה, שנקבעו מהתרשמות ישירה מהנאשם ומהקורבן.

הרלוונטיות העיקרית של מקרה זה לענייננו היא האופן שבו נלקחו בחשבון במסגרת הענישה שיקולים מהותיים הקשורים במידת האשם, בעת קביעת המתחם.

עפ"ג 43542-07-20 **לוי נ' מדינת ישראל** - המסמך שהובא לעיוני לא כולל את גזר הדין נושא הערעור ולא ניתן להבין ממנו את נסיבות המקרה.

עפ"ג 6178-10-08 **באייבצאייב נ' מדינת ישראל** - הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בשני אישומים בעבירות איומים, היזק לרכוש ותקיפה חבלנית של בת זוג וכן באישום שלישי בהפרת צו הגנה. הנאשם נדון ל-32 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים. בין היתר, באישום הראשון, בהתקף קנאה ובהיותו בגילופין, גרם נזק לחפצים בבית, תקף את המתלוננת במכות ושבר את מכשיר הטלפון שלה. נקבע במהלך המשפט רקע התמכרותי וכן כי לא מדובר באירוע אלימות חד פעמי. הנאשם ללא הרשעות קודמות, הביע רצון להיגמל מאלכוהול, למשפחתו הקרובה לרבות אמו וילדיו בעיות רפואיות, וכן בשלב הערעור נטל אחריות על מעשיו והביע חרטה עליהם. אף המתלוננת הצטרפה לערעור ומסרה כי אינה חוששת מהנאשם. בית המשפט המחוזי הקל בעונש בשל הנסיבות האישיות הללו והעמיד אותו על 24 חודשים.

25. ממכלול האסמכתאות שלעיל עולה בבירור, כי במקרים שונים של אירועי אלימות במשפחה - חד פעמיים או נמשכים - הוטלו על נאשמים עונשים במנעד רחב בהתחשב בנסיבות הפרטניות של העושה ושל המעשה, כמקובל. אך ניתן לקבוע, כי, ככלל, מתחמי הענישה שנקבעים על ידי הערכאות הדיוניות **ומאושרים על ידי ערכאות הערעור** בתיקים שבהם רף האלימות אינו אפיזודי או בחומרה פחותה, כוללים, גם ברף התחתון שלהם, עונשי

מאסר משמעותיים לריצוי בפועל.

באותם מקרים בהם מחליט בית המשפט, בסופו של דבר, שלא להטיל עונשי מאסר מאחורי סורג ובריח, הרי זאת נוכח שיקולים המוכרים בדין המאפשרים סטייה או הקלה ממתחם העונש ההולם.

26. ההגנה הסתייגה מטיעון המאשימה לעונש ומתחם העונש לו טענה המאשימה בטיעון שפניי, ובצדק. המתחם הנתען מתעלם לחלוטין מפסק דינו של בית המשפט המחוזי וכן מאמות המידה לגזר הדין הראשון, שעליו המאשימה לא ערערה. כאמור, בגזר הדין הראשון נקבע מתחם ענישה של 30-60 חודשי מאסר בפועל. לא ייתכן, איפוא, כי לאחר שבוטל חלק מכתב האישום (בשל פגם בהגשת כתב האישום המקורי אשר כלל עבירות שהתיישנו), המאשימה טוענת למתחם ענישה חמור יותר בכ-50%.

בד בבד, טווח המתחם לו טענה ההגנה, גם הוא אינו נתמך כלל בפסיקה הנוהגת ואין בו ביטוי והכרה מתאימים של מידת החומרה של הפגיעה בערכים המוגנים בפרשה זו.

27. **במכלול נסיבות העניין יש לקבוע מתחם ענישה של 24-48 חודשי מאסר וענישה נלווית.**

שיקולי שיקום

28. כמפורט לעיל, עתירת ההגנה היא שלא להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל. בין אם בהתחשב בשיקולים הנשקלים בתוך המתחם, בהתאם למתחם לו טענה ההגנה אשר יכול להתחיל ממאסר בעבודות שירות ובין אם בשל שיקולי השיקום הקיימים במקרה זה.

לדעת המדינה, העולה מתסקיר שירות המבחן, ובפרט מההמלצה הסופית, כי אין הצדקה במקרה זה לסטות ממתחם העונש ההולם וכי השיקום אותו עבר הנאשם איננו ממשי ומוחשי.

29. בבחינת מכלול הנתונים - הכללים והפרטניים - המסקנה המתחייבת היא, כי יש לקבל את עתירת ההגנה במובן זה שאכן מתקיימים במקרה זה שיקולי שיקום המצדיקים התחשבות משמעותית בעונש, אך שיקולים אלה אינם מצדיקים סטייה ממתחם העונש ההולם וודאי שאינם מצדיקים הימנעות מהטלת עונש מאסר בפועל.

30. לא ניתן להתעלם מכברת הדרך אותה עבר הנאשם:

תחילת דרכו בהליך המשפטי הכחשה גמורה של המעשים המיוחסים לו, תוך הטלת אשמה וטענות קשות על המתלוננת במהלך המשפט ולאחריו, ביריעת מחלוקת רחבה וכהמשך ישיר לכך גם ניהול פרשת העונש. לא בכדי נקבע, חרף היעדר ההרשעות הקודמות, כי יש להטיל על הנאשם עונש במרכז מתחם הענישה;

בהמשך, בשלב הערעור ולאחר החלפת הייצוג, חלו ניצני השינוי. הנאשם חזר בו מערעור על הרשעתו בבית המשפט המחוזי ובכך החל הליך של נטילת אחריות על מעשיו;

החזרת התיק לפרשת עונש מחודשת לאחר קבלת הערעור בבית המשפט המחוזי נוצלה היטב על ידי הנאשם להירתמות להליך טיפולי, בתקופה שנמשכה למעלה משנתיים ימים. יש לזקוף שינוי זה לזכותו.

הנאשם השתלב במסגרת טיפולית פרטנית, התמיד בה ושיתף בה פעולה.

אף שלדעת שירות המבחן מסגרת טיפולית זו לא תאמה את תמונת המסוכנות הגבוהה ואת הנזקקות הטיפולית במסגרת אינטנסיבית, הערכה שהנאשם אז לא קיבל ולא נרתם אליה, מדובר היה בתהליך שנשא פירות ולא ניתן להתעלם מהישגיו.

בהמשך לכך, וגם אם בחסות החשש מתוצאות ההליך המשפטי, הנאשם הסכים להשתלב במסגרת הטיפולית שהומלצה ב'בית נועם'. גם שם, הנאשם התמיד ופעל על פי כללי המסגרת, השלים את כל שלבי התוכנית, שכידוע מצריכים מאמץ רב, והציג תוצאות. כיום, הנאשם נמצא בעיצומו של שלב ה'בוגרים'. ביחס לנקודת הפתיחה במסעו של הנאשם, אכן מצויים אנו כיום במקום אחר, כפי שהנאשם ביטא בשפתו.

כיום הנאשם מכיר בפסול שבהתנהגותו, מביע צער על מעשיו, מבטיח שלא לחזור עליהם ונוטל אחריות על מעשיו אשר הובילו לפירוק המשפחה.

31. בצד זאת, לא ניתן להתעלם גם מהקשיים ומהסימנים המדאיגים העולים מדיווחי גורמי הרווחה והטיפול, אליהם פנה שירות המבחן לקבלת מידע בהתאם להנחיית ערכאת הערעור. כמו כן, גם לאחר תקופה משמעותית, שירות המבחן לא נסוג לחלוטין מהערכת המסוכנות בעניינו של הנאשם ואין בפני הערכה בדבר היעדר מסוכנות או מסוכנות נמוכה, כפי שניתן לראות במצבים אחרים של שיקום מובהק בתחום האלימות במשפחה. שירות המבחן לא חזר בו מההתרשמות בדבר קושי בהבעת אמפתיה לנזקי הקורבן והפניית כעסים כלפיה. זאת, בצד הבעת התובנה להתנהגותו האלימה הפסולה. שירות המבחן אף לא חזר בו מההתרשמות של גורמי הטיפול בנוגע לפער שבין חומרת המעשים ומידת האכזריות ובין החזות השלווה ונועם ההליכות שהפגין בהתנהגותו.

בהיבט זה צודקת המאשימה, כי בסופה של תקופה ממושכת, גם ההמלצה המשוקללת של שירות המבחן, היא להטלת ענישה מוחשית ומציבת גבולות ולא לדרכי טיפול.

בהקשר לכך יוער, כי נכון הוא טיעון ההגנה ולפיו הביטוי "ענישה מוחשית" יכול באופן עקרוני להכיל גם מאסר לריצוי בעבודות שירות. בצד זאת, כבר נקבע בהלכה כי האפשרות לרצות עונש מאסר בעבודות שירות מהווה אפשרות "שיקומית". הכל על פי נסיבות המקרה ועל פי טווח הענישה הצפוי. מקריאת תסקיר שירות המבחן במקרה קונקרטי זה ברור לחלוטין, כי אפשרות הטלת מאסר לריצוי בעבודות שירות בצד צו מבחן נתפסת על ידי שירות המבחן כחלופה ה"שיקומית" החלופית, ולא זו שנקבעה כאפשרות המועדפת המומלצת. המלצת שירות המבחן, גם לאחר שקלול שיקולי השיקום והבאת צרכי הילדים ואמו של הנאשם בחשבון, היא שיש להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל.

מכל מקום, גם לו המליץ שירות המבחן במפגיע שלא להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל משיקולי שיקומו או מכל שיקול אחר, מדובר היה בהמלצה בלבד ובנסיבות מקרה זה לא ניתן היה לסטות ממתחם העונש ההולם עד כדי קבלת אפשרות זו.

32. הדברים נאמרים גם בהקשר הפרטני וגם בהקשר הרחב והנחיית ערכאות הערעור להעדיף ולבכר את שיקולי הגמול וההרתעה על פני השיקולים הפרטניים בעבירות אלימות במשפחה.

בעניין זה ראו, למשל, פסק דינו של בית המשפט העליון בע"פ 671/22 אבו תנהא נ' מדינת ישראל. בית המשפט קבע (בפסקה 19):

"...בהתאם לאמור בסעיף 40ד(ב), גם לו היה נמצא שהמערער השתקם או בעל סיכוי ממשי לשיקום - בנסיבות העניין די בחומרת העבירות שביצע כלפי בת זוגו ובאשמתו הבלעדית בביצוען, עליהן עמד בית משפט קמא, כדי לשלול סטייה לקולה ממתחם העונש. שיקולי השיקום, על אף חשיבותם, אינם חזות הכל ולצדם יש להתחשב בשיקולים נוספים, כדוגמת גמול והרתעה (ע"פ 587/22 אבו נאעסה נ' מדינת ישראל, פסקה 12 [פורסם בנבו] (22.5.2022))."

יצוין, כי באותו מקרה הוטלו על הנאשם 28 חודשי מאסר לאחר שהורשע על פי הודאתו במספר עבירות איומים שנפרשו על פני תקופה של מספר חודשים וכן שני אירועי אלימות פיסית, בראשון שבהם נגרם למתלוננת שבר באצבע (ובגינו הורשע בעבירה של גרם חבלה חמורה) ובשני מכאוב והמטומה בזרועה. ברקע, מחלוקת כספית ביניהם ורצונה של בת הזוג להתגרש. אף החבלה החמורה שהנאשם הורשע בה, עולה מהמסכת העובדתית הכוללת המתוארת בפסק הדין כי מרבית נתוני החומרה פחותים מענייננו. בית המשפט העליון קבע, כי אין להתערב במתחם העונש של 20-40 חודשי מאסר אותו קבעה הערכאה הדיונית. בנתונים הנשקלים בתוך המתחם, באותו מקרה נזקפו לזכות הנאשם ההודאה והחיסכון בזמן השיפוטי ולחובתו נזקף עברו הפלילי.

33. בצד המשקל המשמעותי, גם אם לא הטוטאלי כעתירת ההגנה, שבית המשפט נותן במקרה זה לדרך הטיפולית שעבר הנאשם, לא ניתן לבטל כלא היה את התקופה הארוכה, גם בגדריו של ההליך הפלילי, במהלכה הנאשם לא רק שלא נטל אחריות על מעשיו, אלא המשיך להעלות טענות מבזות ומשפילות כלפי המתלוננת, ולפגוע בכבודה ובמהימנותה, בעניינים שכיום מכיר באחריותו עליהם. זאת, גם במסגרת פרשת העונש לאחר שהורשע והדברים לא נדרשו כלל לצורך ניהול משפטו וזכותו הדיונית והמהותית לעמוד על חפותו ולנהל את משפטו.

השינוי בדרכיו ובעמדותיו של הנאשם יילקח בחשבון, אך הוא אינו יכול להעלים את העבר, לא את מעשיו החמורים על פני שנים ואת הנזקים שנגרמו ועדיין קיימים ולא באופן ניהול ההליך עד למפנה שחל בו.

ראו בהקשר זה דברי בית המשפט העליון לאחרונה ממש בע"פ 51/23 מדינת ישראל נ' פלוני (פסקה 21):

"...יש להתחשב במשורה בהודאתו במעשים ולקיחת האחריות על ביצועם, הואיל ואלו נעשו רק לאחר שהמתלוננת נאלצה להעיד במשך שעות על פרטי האירועים..."

שיקולים נוספים הנשקלים בגדרי המתחם

34. במוקד טיעון ההגנה לעונש, בצד שיקולי השיקום, עומדים השיקולים הקשורים בנזק הצפוי להיגרם לבני משפחת הנאשם כתוצאה מענישתו. הנאשם תמך היטב במסמכים כי אמו הקשישה סובלת ממחלות כרוניות וכי הנאשם סועד אותה ומטפל בה. בצד זאת, הנאשם משמש כמשמורן לבנו הבכור, שלאחרונה השלים את לימודי התיכון שלו. כלל הנסיבות הקשורות במשמורת הילדים המשותפים של הנאשם ושל המתלוננת פורטו בהרחבה לעיל. גם בעניין זה חל שינוי במצב העובדתי משלב הערעור, ולא רק עצם חלוף הזמן והתבגרות הילדים, אלא שבכל הנוגע לבת הקטינה, זו נמצאת כיום במשמורת אמה ולא בנסיבות שיש לזקוף לזכות הנאשם.

אכן, מדובר בשיקולים שעל פי מצוות המחוקק יש לשקול בגדרי המתחם, וכך ייעשה.

35. כאמור, הנאשם ניהל אורח חיים תקין בכל מישורי חייו האחרים, ואין לו הרשעות קודמות. גם בחלוף הזמן הרב הנאשם מתמיד בדאגתו לפרנסת המשפחה ומתמיד בעבודתו. הדברים נתמכים גם במסמכים שהוגשו לעיוני במסגרת פרשת העונש.

עם זאת, וכמצוות בית המשפט העליון, במקרה של עבירות נמשכות, המשקל שיינתן להיעדר עבר פלילי אינו מלא:

"שאלה נוספת היא האם אכן ניתן לזקוף לזכותו של המשיב את העובדה, אותה הזכיר בית המשפט, כי עד לאירועים נושאי כתב האישום, ניהל "אורח חיים נורמטיבי" (ראו פסקה 32 לגזר הדין). עובדות כתב האישום, בהן הודה המשיב, מלמדות כי הוא נהג בתוקפנות כלפי המתלוננת במספר הזדמנויות (ראו סעיפים 4-8 לכתב האישום) שנפרשו על פני כחודש וחצי. לאור זאת, וחרף רישומו הפלילי הנקי, ספק אם ניתן להגדירו כמי שניהל אורח חיים נורמטיבי... לגבי אדם שתקף את אשתו לא פעם ולא פעמיים, קשה לקבל כי מדובר במי ש"מעד לראשונה בחייו" כהגדרת בית המשפט המחוזי. אף בהתחשב בעובדה שהמשיב מעולם לא נעצר או נדון בפלילים קודם לכן, הרי שבשל נסיבות ביצוע העבירות במקרה הנדון, אין מקום להקלה משמעותית בעונשו מסיבה זו" (ע"פ 4875/11 פלוני נ' מדינת ישראל).

לכך יש להוסיף גם את הקביעה שבהכרעת הדין לגבי התראה משמעותית שקיבל הנאשם בעבר, עת נעצר בעקבות תלונה של המתלוננת, ממנה חזרה בה בהמשך וגם הוא חזר לסורו וביתר שאת. כפי שכבר נכתב, אף שהנאשם לא הורשע בדין בעבר, ניתנה לו ההזדמנות להיווכח כי מעשיו רעים, כי המתלוננת סובלת מהם, וכי הרשויות מתייחסות אליהם בחומרה.

36. נוכח כל האמור לעיל, תחת גזירת עונשו של הנאשם במרכז מתחם הענישה, כפי שנקבע במסגרת גזר הדין הקודם, מצאתי כי יש ללכת כברת דרך עם השיקולים הנשקלים לזכות הנאשם במקרה זה, ובפרט לתת משקל משמעותי לדרך השיקומית שעבר, ולהטיל עליו עונש בחלקו התחתון של מתחם הענישה.

סוף דבר:

37. לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים כמפורט לעיל אני מטילה על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 26 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

על מנת לאפשר לנאשם לשקול את צעדיו וכן להיערך לריצוי העונש, לרבות אפשרות מיון מוקדם, הנאשם יתייצב לריצוי עונשו בתאריך 15.10.23.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 3 חודשים.

המאסר המופנה יופעל, אם תוך תקופה של שלוש שנים מיום שחרורו, יעבור הנאשם עבירת אלימות מסוג עוון, לרבות איומים.

ג. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים.

המאסר המותנה יופעל אם תוך תקופה של שלוש שנים מיום שחרורו, יעבור הנאשם עבירת אלימות מסוג פשע.

ד. פיצוי בסך של 20,000 ₪ למתלוננת, ע"ת מספר 5.

הפיצוי ישולם בעשרה תשלומים חודשיים שווים ורצופים, שתחילתם ביום 15.10.23 ויועבר למתלוננת בהתאם לפרטים שבתיק.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ט"ו אב תשפ"ג, 02 אוגוסט 2023, במעמד הצדדים.

גזר הדין נמסר לצדדים באולם בית המשפט על ידי שופט תורן, סגנית הנשיא, השופטת נגה שמואלי-מאייר.